

**LES COMPETÈNCIES DELS I DE LES MESTRES DE
L'ESCOLA BRESSOL EN EL CONEIXEMENT DE
L'EDUCACIÓ CORPORAL A TRAVÉS DE LA
PSICOMOTRICITAT**

Autora: Miriam Lara Villar

Tutora: Jannick Niort

Treball de final de grau d'Educació Infantil

Facultat de les Ciències Socials de Manresa

Maig del 2019

AGRAÏMENTS

Vull agrair a totes aquelles persones i institucions que han fet possible la realització d'aquest treball.

En primer lloc a la meva tutora, Jannick Niort, pel seu acompanyament durant aquest projecte, per la seva energia i per haver-me ajudat a créixer.

També a l'Anna per la seva paciència i suport, a tota la meva família perquè sense ells no hagués estat possible arribar fins aquí i a la meva parella per estar sempre en els moments d'alegria i de febleses, gràcies a tots per confiar en mi. Gràcies per creure en mi.

RESUM

La finalitat d'aquest treball d'investigació és aprofundir en la formació que tenen els i les docents de les escoles bressol en l'educació corporal a través de la pràctica psicomotriu. Per fer-ho ens centrarem a fer una observació directa no participant en sis escoles bressol i una entrevista a cada docent encarregat de dur a terme aquesta sessió. Aquests dos aspectes permetran realitzar una comparació entre allò que es du a terme a l'aula i allò que diuen els i les docents que fan.

Mitjançant aquesta observació s'observen un seguit d'accions dutes a terme a l'aula, mentre que les entrevistes personals han permès fer una anàlisi de la situació i a extreure unes conclusions. En aquest sentit, com a conclusions, es destaca la breu formació específica que reben els docents d'educació infantil, malgrat la consciència de la importància que té la psicomotricitat en el desenvolupament dels infants. D'altra banda, el tipus d'activitat psicomotriu que es du a terme a les aules, en molts casos ve condicionada pels recursos i materials que es tenen a l'abast.

Caldria, doncs, incentivar aquesta formació, tant en l'àmbit universitari com en l'escolar, per millorar la pràctica de l'educació corporal a partir de la psicomotricitat a les aules. Així com també, caldria que els estudiants es mostressin amb més disponibilitat i interès; d'aquesta manera el col·lectiu docent seria més competent i podria reivindicar el canvi metodològic en les aules.

PARAULES CLAU

Educació corporal, psicomotricitat, competències docents, escola bressol, formació.

ABSTRACT

The purpose of this research work is to study the training of teachers and nursery schools at the practical education through the psychomotor practice. To do this we will focus on making a direct observation, with participation, in six nursery schools and doing an interview with each teacher responsible for carrying out this session. These two aspects will permit to realise make a comparison among that that carries out at the classroom and between what carries out at the classroom and what the educators say they do.

Through this observation, which we can observe a series of actions, the personal interviews allowed to do an analysis of the situation and extracting some conclusions. In this sense, as a conclusion, excels the brief specific formation that gets the educators, in spite of the conscience of the importance that has the psicomotricity at the development of the children. On the other hand, the type of activity psicomotricity that carries out at the classrooms, in many cases comes conditioned by the resources and materials that have near at hand.

Therefore, it would be necessary to encourage this training, both in the university and the school environment, to improve the practice of corporal education based on psychomotor activity in classrooms. As well as it would be necessary that the students showed with more availability and interest; in this way the educational community would be more competent and could claim the methodological change at the classrooms.

KEYWORDS

Corporal education, psychomotor activity, educational competences, nurse school, training.

Índex

1.	Introducció.....	1
2.	Objectius.....	2
3.	Marc teòric.....	3
3.2.	Antecedents de la psicomotricitat.....	5
3.3.	L'educació corporal i l'infant.....	6
3.4.	La formació del o la docent en educació corporal o educació psicomotriu.....	8
4.	Metodologia.....	12
4.1.	Tipologia d'escola.....	12
4.2.	Taula d'observació als docents encarregats de la sessió de psicomotricitat.....	14
4.3.	Entrevista als docents encarregats de la sessió de psicomotricitat.....	15
5.	Anàlisi i interpretació dels resultats.....	16
5.1.	Interpretació de les taules d'observació.....	16
5.2.	Interpretació i comparació de l'entrevista i la taula d'observació.....	22
6.	Discussió.....	28
7.	Conclusions.....	32

Bibliografia

Annexos¹

Annex 1: Entrevistes.

Annex 2: Taules d'observació.

¹ Els annexos es poden consultar en el següent enllaç
<https://1drv.ms/f/s!ArBxNrFahESWvVvBCpHNzFrHt2BB>

1. Introducció.

Al llarg de la història són molts els autors, des de Plató o Descartes, que destaquen la relació intrínseca que s'estableix entre el cos i la ment i com aquesta evoluciona amb altres autors contemporanis com Lapiere, Aucouturier, Lora, etc., en què s'han superat els conceptes més clàssics i han fet les seves pròpies aportacions sobre la importància de l'educació corporal. Així doncs totes aquestes idees queden fonamentades els uns amb els altres, de les quals es destaca el punt en comú que l'educació del cos és important treballar-la de manera integrada en la vida de l'infant des de ben petits.

A través de la psicomotricitat és com a les escoles recolzen aquesta necessitat que tenen els infants de conèixer el seu cos amb l'objectiu de millorar les seves capacitats intel·lectuals, socials i afectives. La figura del docent dins d'una sessió de psicomotricitat, a més de tenir la capacitat i amb aquesta la formació específica per realitzar-la, hauria de tenir en compte diferents aspectes per tal que la sessió sigui enriquidora pels infants com: l'espai, l'avaluació de la sessió i els infants, els materials que utilitza i l'actuació que ha de tenir dintre de la sessió, entre d'altres. Amb totes aquestes premisses, el docent caldria que fos capaç de desenvolupar les capacitats, tant físiques, intel·lectuals i afectives, com el desenvolupament a nivell motor, lingüístic i personal.

Per altra banda, la motivació per realitzar aquesta investigació, ve donada a partir de les vivències que he pogut observar a les escoles de pràctiques durant els quatre cursos del grau, i d'observar les diferències que hi havia entre unes i altres. Encuriosida em vaig plantejar el com ho farien a l'escola bressol, ja que les pràctiques es van realitzar al segon cicle d'educació infantil. D'altra banda, malgrat que hi ha força bibliografia sobre aquest tema, encara no s'ha implantat totalment en el currículum formatiu universitari i aquest fet afecta a la formació dels i de les docents.

El següent treball s'estructura en una primera part on s'exposen els objectius del treball que s'han proposat; seguidament, un marc teòric amb tota la fonamentació teòrica que s'ha tingut en compte abans de realitzar les observacions. A continuació, la metodologia emprada amb un buidatge i interpretació de les observacions, de les entrevistes i dels resultats que se'n deriven. En últim lloc, amb aquest treball es vol investigar el grau d'interès i d'implicació que tenen les diverses escoles bressol, tant en l'àmbit privat com públic, a l'hora d'incloure personal qualificat en l'àmbit de l'educació corporal i psicomotriu que s'ha de promoure en els infants.

2. Objectius.

Per tal de realitzar aquesta investigació s'ha formulat una pregunta següent d'uns objectius que tenen com a finalitat procurar una investigació i obtenir unes conclusions.

La pregunta de la qual es parteix és la següent:

- Tenen els i les educadores de l'escola bressol la formació adequada i específica, per guiar una sessió de psicomotricitat?

A partir de la pregunta principal es proposa un objectiu general:

- Conèixer **el grau i el coneixement d'implicació** dels i de les mestres en la pràctica de la psicomotricitat.

Per tal de poder investigar i aconseguir aquest objectiu principal, es proposen un seguit d'objectius específics per tal d'arribar a una millor conclusió i altres aspectes que engloben aquest tema:

- Conèixer la formació en educació corporal que té el/la docent que s'encarrega de les sessions de psicomotricitat.
- Conèixer la intervenció que realitza el/la docent en una sessió de psicomotricitat.
- Analitzar la metodologia que utilitza cada escola bressol en la sessió de psicomotricitat.
- Fer una comparativa descriptiva sobre el que teòricament es realitza a les escoles bressol (expectatives) i el que realment es du a terme (realitat).

3. Marc teòric.

Abans de realitzar aquest treball d'investigació s'han tingut en compte els diferents aspectes que envolten el terme de l'educació corporal. Hi ha moltes maneres de treballar-la, per exemple a segon cicle es pot treballar a través de la dansa, l'educació física, l'expressió corporal, etc. A l'escola bressol, en canvi, es pot fer de manera integrada en la vida d'aula. En aquest treball ens centrarem en l'estudi de l'educació corporal a través de la psicomotricitat.

3.1. Antecedents de l'educació corporal.

L'educació corporal entesa com a pràctica educativa del cos, ha patit diferents canvis de paradigma. El concepte l'educació corporal va sorgir com una tendència filosòfica que separava el que és natural del que és cultural o per entendre-ho millor, era un corrent que separava la realitat fisiològica de la mental. (Pérez-Samaniego, 2000).

Aquests conceptes anomenats idees dualistes, de separar el material de l'immaterial sobre el cos en la vida de l'home, van sorgir de filòsofs com Plató i Descartes. Per a Plató (pàg. 157, citat per Crisorio, 2010), la seva idea era que el cos i l'ànima es poden separar, és a dir, per una banda tenim l'ànima que és tot allò que es relaciona amb la part racional i emocional i de l'altra tenim el cos, que es concep com la "presó" de l'ànima on es troba el cervell i el cor, i es relacionaria amb la part material.

Seguidament, tenim les idees de Descartes (1965, pàg.3 citat per Costa, 2006). Aquest autor va plantejar la relació que hi havia entre ment i cos. La ment estava vinculada a l'acte de pensar, sense espai definit i que pot decidir lliurement, és el que Descartes anomena la *res cogitans* i, d'altra banda, el cos, que és on es troba l'espai, sense pensament i on el moviment és el responsable. Com diu Lora (1991, pàg 31.) *el cuerpo tenía significado de objeto, instrumento de la acción*. Amb aquesta definició ens adonem que el cos no tenia més valor que el de sostenir-nos.

Amb el pas dels anys aquesta concepció ha anat canviant i se li ha donat més importància i rellevància a la noció del cos, més enllà del simple fet que el cos és un contingut que porta l'ànima. Altres filòsofs com Merleau-Ponty (1945), va desenvolupar un pensament que defensava el concepte de *ser-en-el-mundo*. Amb aquest buscava comprendre l'experiència del món viscut i la seva expressió pel mateix cos, és a dir, per Merleau-Ponty el cos

comença a tenir una gran importància en el sentit que ha de servir per entendre l'experiència del món i la seva expressió. Per exemple Wallon (1957) deia que el cos era l'eix central del món i era aquest qui possibilitava la presa de consciència del seu entorn, a més, de la necessitat del cos per a la pròpia existència i la del món. És a partir d'aquest autor que va fer que s'incrementessin els estudis i les investigacions sobre la psicomotricitat.

Le Boulch (1986) expressa que *el propio cuerpo es el punto de referencia de la percepción; su estabilidad es la base sobre la que se funda la relación con el mundo* (p. 88), és a dir, el cos és el punt de referència i el centre de totes les relacions que puguem establir i que podran involucrar-nos amb els altres i amb el món que ens envolta, per tant, haurem de tenir un bon domini corporal per tal de poder desenvolupar altres conductes motrius necessàries per a l'adquisició d'aprenentatge.

Més endavant Lora (1991) finalitzava aquest discurs recolzant la idea d'educació corporal com *una activitat educativa en què el moviment natural i viscut es constitueix en el mitjà indispensable per a aconseguir el desenvolupament de la personalitat de l'infant*. (p.76) Per això fa que aquests conceptes siguin indivisibles de l'home: cos i ment. Fent un ús de la seva llibertat amb responsabilitat, actuant amb autonomia i originalitat, l'infant aprèn a viure el seu cos, a respectar-lo, a conèixer-lo i a ubicar-se en la societat que li ha tocat. (Lora, 2011, pág. 740). En resum, a inicis de la història de la filosofia occidental alguns autors, com per exemple Plató, tenien una concepció del cos com a eina que porta o, fins i tot, empresona l'ànima. Tanmateix, sobretot a finals del segle XIX i principis del segle XX, aquesta concepció més negativa o poc útil del cos canvia a mans d'autors com Merleau-Ponty i Henri Wallon. Com s'ha vist, el primer defensa que el cos ha de servir als individus per estar en contacte amb el món que els rodeja, amb la realitat, mentre que Wallon defensa que, en una línia semblant a l'anterior, el cos es converteix en quelcom essencial per entendre la pròpia existència en relació amb el món. D'aquesta manera, es posa de manifest la importància que té la concepció corporal i augmenten els estudis de psicomotricitat i educació corporal.

Quan es fa referència a aquest últim terme estem parlant alhora d'educació psicomotriu o psicomotricitat i la finalitat d'aquest és desenvolupar tots aquells aspectes, tant els que tenen a veure amb el moviment com la postura, l'acció, el gest com els que tenen a veure amb les diferents capacitats de les persones a nivell motriu, afectiu, social i intel·lectual.

3.2. Antecedents de la psicomotricitat.

A mitjans del segle XX van sorgir les idees sobre la psicologia del coneixement de Jean Piaget (1970), dins del cognitivisme, que considerava diferents períodes de desenvolupament de l'infant. El període sensoriomotor dels 0 als 2 anys, l'activitat corporal i el moviment com a base de tot aprenentatge, que ajuda a desenvolupar la intel·ligència interaccionant amb l'entorn i els altres, és a dir, l'escola, la família i els grups socials més pròxims. (Da Fonseca, 2000)

Segons Picq i Vayer (1977, pàg.9), *l'educació psicomotriu és una educació psicològica i pedagògica que utilitza els mitjans de l'educació física per normalitzar o millorar el comportament dels infants*. És a dir, consideren important partir de l'observació del comportament motor de l'infant. Amb aquesta visió psicopedagògica que es complementava amb les idees dels autors com Lapierre i Aucouturier, *on proposen partir dels interessos dels infants i abordar les nocions al nivell més concret sensorio-motor per passar a l'abstracció* (Angel, 1980. pàg. 21). Per tant, s'arriba a la conclusió que és important partir de l'observació del comportament motor de l'infant i la relació que té amb les seves funcions motrius, de moviment i d'acció.

D'altra banda trobem la visió psicobiològica de Wallon (1957) on li dona importància al moviment en el desenvolupament psíquic de l'infant. Aquesta evolució es realitza en diferents estadis: l'estadi impulsí motor (de 0 a 6 mesos); l'estadi emocional (de 6 mesos a 1 any); l'estadi sensorio-motor (d'1 a 3 anys); i l'estadi del personalisme (de 3 a 6 anys). (Wallon, 1952). Amb aquestes consideracions s'observa que Wallon tenia molt en compte el moviment en el desenvolupament de l'infant, la qual cosa fa que això influeixi en la seva relació de l'infant amb els altres i en la formació del seu propi caràcter.

Paral·lelament trobem la idea enfocada cap a una visió més evolutiva de l'infant de Koupernik (1956), on el desenvolupament motor de l'infant es troba en la construcció de la seva personalitat. Aquest autor fa el seu estudi en els moviments que fa un nadó acabat de néixer on observa *la seva postura, els seus reflexos, el seu to muscular*, etc. (Angel, 1980). Per endinsar-nos una mica més en els aspectes que es treballen específicament: la postura observa la seva flexió i extensió, l'asimetria i simetria; els reflexos arcaics com la succió, els punts cardinals, el redreçament, la marxa automàtica; el to muscular del balanceig, del

control postural o l'extensibilitat, etc. Per tant, dependrà d'aquests moviments la construcció de la personalitat de cada infant.

Per contra trobem la visió psiquiàtrica infantil d'Ajuriaguerra (1970) on va recuperar les idees de Wallon i segons ell, la psicomotricitat és un llenguatge, ja que és una forma de comunicar-se amb l'exterior a través del gest i el llenguatge.

Per últim, es pot mencionar que tots aquests autors que s'acaben d'explicar tenen els aspectes comuns que el moviment ajuda al desenvolupament de la intel·ligència, al desenvolupament psíquic, a la construcció de la personalitat i, també, ajuda a la comunicació. Per tant, arriben a la conclusió que, perquè l'infant tingui un bon desenvolupament corporal, s'han de tenir en compte i potenciar diferents aspectes a nivell motor, mental, psicològic i social. D'aquesta manera, la psicomotricitat és essencial en el desenvolupament i el llenguatge, ajudant a la comunicació.

3.3. L'educació corporal i l'infant.

L'educació corporal té com a objectiu final l'infant en un mateix, és a dir, el desenvolupament de les seves dimensions: orgàniques, motrius, intel·lectuals i afectives. (Lora, 1991). Seguidament es farà una petita aportació que, segons Josefa Lora, cal que es tingui en compte alhora de distingir els diferents continguts de les diverses coordinacions esmentades:

El contingut *psicoorganicomotriz*: relacionat amb el creixement i la maduració dels principals sistemes orgànics mitjançant l'activitat motora.

El contingut *perceptivomotor*: relacionat amb la coordinació interrelacional sensorial i cinètica, que aquesta és la base per a l'estructuració de l'esquema corporal.

El contingut *expresivomotor*: relacionat amb el gest i el moviment, que formen el llenguatge no verbal.

El contingut *psicosociolúdico y motriz*: totes les activitats corporals que promouen les relacions interpersonals i intergrupals.

En els primers mesos de vida de l'infant, aquest posseeix una gran curiositat pel seu cos. Fins als quatre anys l'infant fa servir tot el seu cos per fer cada acció que realitza i és sis anys després quan és capaç de desenvolupar les estructures més fines, però haurem

d'esperar fins als set anys perquè l'infant desenvolupi la consciència total del seu propi cos. (Lora, 1991).

Per aquest motiu el creixement del nadó és molt important i el moviment és el mitjà indispensable perquè es vagi descobrint a un mateix i al món que l'envolta. Entenen per moviment aquell que primerament es compon per senyals, gestos, petites accions que de manera natural es troben en l'infant per tal de poder-se comunicar. Wallon (1957) considerava que el moviment era una font inesgotable d'experiències i afectes i que l'exteriorització d'aquest, forma part del llenguatge no verbal. Aquest es va perfeccionant a mesura que la relació de l'infant amb l'entorn, les persones i els objectes es desenvolupa.

Són molts autors els que han demostrat que l'infant necessita conèixer el seu cos per tal que es pugui desenvolupar correctament. És el cas d'Emmi Pikler (1969), que defensava la idea del moviment lliure. L'autora destaca que l'edat dels infants no és tan important com sí que ho és l'*armonia* del cos i del moviment, aquest fet permetrà millorar la qualitat dels moviments i augmentar la diversitat de les postures corporals. Cal destacar també que l'autora exposa una evolució de la psicomotricitat paral·lela a l'evolució de l'infant. En aquest sentit destaca una motricitat global, que consistiria en *moviments de conjunt, de preponderància corporal, que es manifesten amb diverses postures, com el redreçament del cap, el tronc i els membres i que durant el segon any de la vida de l'infant condueixen a la posició de peu i la marxa* (pàg. 5). D'altra banda, en un estadi evolutiu una mica més avançat a aquest es destacaria la motricitat fina *especialment de la mà i dels dits, originàriament amb la pressió i després amb un gran número de moviments derivats d'aquesta*. (pàg. 5)

A continuació, hi ha les idees de Bernard Aucouturier (2007), que defensa, tal i com s'ha presentat fins ara, que en la cultura occidental hi ha hagut sempre una dicotomia entre cos i ment o més antigament entre matèria i ànima. Malgrat que actualment no es basa en aquest dualisme és impossible no fer-hi referència, ja que, fins i tot des d'un punt de vista conceptual, el llenguatge està organitzat en funció d'aquesta divisió. Tanmateix estableix una relació entre el domini del cos que pot anar adquirint l'infant i l'ampliació i domini del seu llenguatge.

Amb la presentació d'aquestes idees es pretén mostrar com d'important és la concepció i el domini corporal, en totes les seves expressions, en l'evolució i l'educació de l'infant.

Així doncs, *el concepte de psicomotricitat està directament relacionat amb el desenvolupament psicològic de l'infant, i aquest desenvolupament es produeix a través de la interacció activa de l'infant amb el medi que l'envolta, en un procés que va des del coneixement i control del propi cos i arriba fins al coneixement i l'acció sobre el món que l'envolta.* (Garcia & Martinez, 1980, pág. 33)

3.4. La formació del o la docent en educació corporal o educació psicomotriu.

Després de les investigacions que ens han aportat Piaget, Le Boulch i Wallon, es dedueix que el moviment dels infants és el camí que constitueix la base de l'adquisició dels coneixements. *El cos en moviment constitueix la matriu bàsica de l'aprenentatge infantil, ja que tot el que l'ésser humà realitza per a conèixer, relacionar-se i aprendre el fa a través del cos.* (Garanhani, 2004, pág. 273)

Segons Pons i Arufe (2016) la psicomotricitat en l'etapa infantil ajuda a afavorir als infants el descobriment i desenvolupament de les seves habilitats motrius i les relacions socials. La finalitat de l'educació infantil és proporcionar un desenvolupament integral de l'infant en tots els seus aspectes: físic, intel·lectual, lingüístic, afectiu i social. Cuéllar i Pestano (2013) exposen que es necessita una reforma dels mestres d'educació corporal, ja que s'han d'adaptar a les exigències i necessitats de la societat actual.

L'educació infantil del primer cicle és una etapa educativa no obligatòria on trobem infants de 0 a 3 anys. Segons el currículum en finalitzar aquesta etapa els infants hauran de tenir *unes capacitats motrius, cognitives, emocionals o d'equilibri personal, relacionals i d'inserció i actuació, amb l'objectiu d'educar per viure i conviure en el nostre món actual* (Servei d'Ordenació Curricular d'Educació Infantil i Primària, 2012, pág. 5).

A més a més el *Boletín Oficial del Estado* (2006, pág. 21), on es troba la nova Llei Orgànica d'Educació (LOE), a l'article 13 ens proposen els objectius i les capacitats que s'han de marcar en l'àrea de l'educació infantil, aquestes són:

Conèixer el seu propi cos i el dels altres, les seves possibilitats d'acció i aprendre a respectar les diferències.

Observar i explorar el seu entorn familiar, natural i social.

Adquirir progressivament autonomia en les seves activitats habituals.

Desenvolupar les seves capacitats afectives.

Relacionar-se amb els altres i adquirir progressivament pautes elementals de convivència i relació social, així com exercitar-se en la resolució pacífica de conflictes.

Desenvolupar habilitats comunicatives en diferents llenguatges i formes d'expressió.

Seguidament a l'article 14 (BOE, 2006, pàg. 22), ens mostren un seguit d'ordenacions i principis pedagògics que hem de tenir en compte.

S'atendrà progressivament el desenvolupament afectiu, al moviment i els hàbits de control corporal, a les manifestacions de la comunicació i del llenguatge, a les pautes elementals de convivència i relació social, així com al descobriment de les característiques físiques i socials del mitjà en el qual viuen. A més es facilitarà que nenes i nens elaborin una imatge de si mateixos positiva i equilibrada i adquireixin autonomia personal.

També al mateix document (BOE, 2006, pàg. 61) en el títol III sobre el professorat, ens explica quines són les funcions que el professorat ha d'atendre, i trobem alguns punts relacionats amb l'educació corporal com:

L'atenció en el desenvolupament intel·lectual, afectiu, psicomotriu i moral de l'alumnat. La investigació, experimentació i millora continua dels processos d'ensenyament corresponent.

D'aquesta manera tenint el compte tant els diferents autors, com els diferents documents oficials, es pot concloure que l'educació corporal no ha de donar-se en un temps i un espai determinat sinó que ha de romandre al llarg de tota la jornada que l'infant està a l'escola bressol, és a dir, ha d'estar integrada en la seva vida quotidiana. Per això cal un mestre competent que sàpiga aprofitar totes les estones per anar afavorint el desenvolupament integral de l'infant. Una persona que es vagi reciclant per tal d'estar al dia de les novetats que puguin anar sortint.

Segons Sánchez i Llorca (2008, pàg. 38), basat en les aportacions de Lapierre, Aucouturier, entre d'altres, les dimensions del perfil d'un professional en educació psicomotriu han de ser les següents:

1. Capacitat d'observació i escolta.

→ *Perquè es produeixi l'observació és necessari, d'una banda, parar-se en l'acció, fer petites vistes a la sala per a observar als nens i nenes, i poder-nos traçar un projecte pedagògic sobre la base del moment evolutiu del grup i de cada nen o nena dins d'aquest (Aucouturier, 1994). És important que com a persones responsables de portar a terme una sessió*

psicomotriu, estiguem, a més d'estar immersos en el rol de l'activitat, alhora tenir la capacitat d'estar alerta i observar tant globalment com detalladament els comportaments i situacions que es donen en aquell moment.

2. *Expressivitat motriu*

→ Es correspon amb tot el que està relacionat amb la mirada, la gestualitat, el cos, la veu, l'espai i els objectes. Dependrà de tots aquest elements que l'infant se senti acollit i important, i així poder tenir un reconeixement de la seva personalitat.

3. *Capacitat d'utilitzar diferents estratègies d'implicació en el joc.*

→ El professional ha de preparar l'espai de tal manera que l'infant pugui exterioritzar tot allò que sent, com podria ser; la seva por, la seva alegria, la seva eufòria, la seva angustia, un lloc per destruir, per construir, etc, d'aquesta manera es facilitarà la seva maduració infantil.

4. *Competències per elaborar de manera creativa i ajustada diferents escenaris per a la pràctica psicomotriu.*

→ L'espai on es realitzi la sessió haurà de ser un lloc on els infants puguin explorar, aprendre amb el material, amb els seus iguals i amb el professional. A més la sala estarà adaptada a les necessitats de tots els infants per tal que es desperti l'interès i la curiositat per descobrir el que li espera.

5. *Capacitat de comunicació amb la família i altres professionals.*

→ La relació entre el professional i el o la docent haurà de ser molt propera, ja que hi haurà peculiaritats dels infants que la mestra desconeix. Amb això es contribuirà que el creixement de l'infant i paral·lelament s'haurà d'oferir a les famílies l'oportunitat de poder intercanviar aquestes visions.

6. *Capacitat de mirar-se.*

→ La feina d'un professional encarregat de donar una sessió de psicomotricitat requereix que aquest tingui una formació continuada, de manera que pugui analitzar les seves accions i tenir una mirada sobre el present, l'abans i el després. A més, sempre haurà d'estar obert a adquirir noves experiències i coneixements que puguin anar enriquint la seva pràctica professional.

Així doncs, tenint en compte els aspectes i els objectius que es pretenen assolir en un marc oficial, com s'ha pogut veure mitjançant els documents presentats, Sánchez i Llorca defineixen i presenten aquestes capacitats com a necessàries per assolir aquests objectius.

Per altra banda Lapierre (2005) justifica que és fonamental la formació personal en psicomotricitat, tant la formació inicial com la formació continua. Perquè aquesta formació sigui de qualitat comenta que ha de tenir una duració mínima de tres anys, ja que s'ha de fer una desestructuració i una reestructuració de la personalitat, a través de pràctiques participatives, és, doncs, d'aquesta manera com la persona a través de la vivència personal pot adquirir aquests coneixements. D'igual manera Mila et al. (2000) comenten que el principal objectiu per a començar a formar a l'adult és sensibilitzar-lo i facilitar així que reconegui la manera que té de relacionar-se amb el cos, l'actitud, la postura, l'activitat motriu espontània, per tal que tingui un retrobament amb el seu cos i pugui d'aquesta manera trobar el millor camí per vincular-se amb l'infant, comprenent-los, entendre les seves necessitats i dificultats, i així respondre de manera adequada.

Per tant, Lapierre defensa que aquesta formació ha de passar per un procés en què el docent sigui capaç de deixar de banda allò que ha après fins al moment i pugui reaprendre allò que li serà útil en l'àmbit de la psicomotricitat.

4. Metodologia.

La metodologia que s'utilitzarà en aquesta investigació es centrarà a descobrir la realitat de les accions dels i les mestres de sis escoles bressol de la comarca del Bages. Es farà a través d'una entrevista prèvia personal. A més, per tal de valorar el procés real que realitza la persona entrevistada és realitzarà una observació no participant i directa d'una sessió de psicomotricitat. Per realitzar aquesta valoració es tindran en compte diferents ítems extrets directament del marc teòric.

Per tant, s'utilitzarà una metodologia qualitativa, més concretament, aquesta s'aplicarà en les observacions per extreure'n els resultats i les dades de manera objectiva i, d'altra banda, també estarà present en les observacions d'aquestes i en les entrevistes realitzades.

Les observacions s'han realitzat a dues tipologies d'escoles bressol diferents, d'aquestes, dues són públiques i quatre privades. L'ubicació d'aquestes escoles bressol es situen a la comarca del Bages, concretament a Manresa.

4.1. Tipologia d'escola.

a. Escola 1.

→ Escola bressol pública. Situada a Manresa. 25 infants, entre d'ells infants nouinguts i un cas d'un infant amb N.E.E. derivat al CDIAP. L'observació és va fer al grup d'infants entre l'any i mig i els dos anys.

La mestra que s'encarrega de fer la sessió de psicomotricitat és una persona externa a l'escola, té els estudis d'educació infantil i està contractada com a monitora. Cal dir que la sessió de psicomotricitat la realitzen fora de l'escola, en un espai extern que l'ajuntament els hi cedeix.

b. Escola 2.

→ Llar d'infants privada. Situada a Manresa. Una escola petita on podem trobar vint-i-quatre infants a tota l'escola. El grup d'infants en el que és va fer l'observació es troba entre l'any i mig i dos anys.

La mestra que s'encarrega de dur a terme la sessió de psicomotricitat és la tutora de l'aula, aquesta té els estudis del cicle formatiu de grau superior d'educació infantil i actualment s'està formant per obtenir el grau d'educació infantil.

c. Escola 3.

→ Llar d'infants privada. Situada a Manresa. Una escola petita amb tres classes, una de lactants, i dos de caminants. El grup d'infants observats són els de dos anys.

La mestra que s'encarrega de dur a terme la sessió de psicomotricitat és la tutora de l'aula, però alhora de fer l'entrevista és va realitzar a una altra mestra, perquè aquesta no volia fer-la.

d. Escola 4.

→ Llar d'infants privada. Situada a Manresa. Un escola gran, on trobem els dos cicles d'educació infantil (primer i segon cicle). L'escola bressol consta de dues classes: els caminants i maternal. On es troben en molts moments de vida d'aula, com les entrades, i algunes activitats que es realitzen durant el dia. El grup d'infants observats oscil·la entre els 15 mesos i els dos anys.

La mestra encarregada de dur a terme la sessió de psicomotricitat és la mateixa tutora de l'aula. Aquesta té els estudis de grau superior d'Educació Infantil (T.E.I.) i recentment té el títol de mestra.

e. Escola 5.

→ Llar d'infants privada. Situada a Manresa. L'escola té des del nivell de llar d'infants fins al Batxillerat. Els infants observats a la sessió tenen 2 anys.

La mestra que du a terme la sessió de psicomotricitat és la tutora dels mateixos infants, alhora també realitza diferents sessions a altres classes de l'escola. Aquesta té els estudis de mestra, a més de tenir el títol de psicomotricista.

f. Escola 6.

→ Escola bressol pública. Situada a Manresa. L'escola consta de quatre classes dividides en el grup d'infant més petits (mig any a un any i mig), els mitjans (un any i mig a dos anys i mig), i els grans dividits en dues aules (dos anys i mig a tres). El grup d'infants observats tenen entre dos i tres anys.

La mestra encarregada de dur a terme la sessió és la mateixa tutora de l'aula, aquesta té els estudis d'Educació especial, i petites formacions que realitzen a través de l'escola (20h. Per curs) o de cursos telemàtics de 30 hores. La sessió de psicomotricitat la realitzen fora de l'escola, en un espai² que l'Ajuntament els hi cedeix.

² Aquest espai és el mateix que utilitza l'escola 1.

4.2. Taula d'observació als docents encarregats de la sessió de psicomotricitat.

A l'hora d'observar les sessions de psicomotricitat a les escoles, s'ha realitzat una pauta sobre els ítems que s'observaran. Aquesta graella està adaptada segons les aportacions de Lapiere i Aucouturier (2008). Cal dir que s'observarà en tot moment l'acció del docent.

La taula d'observació està dividida en tres parts principals que són: en primer lloc, els ítems que s'observaran "abans" de la sessió, com l'espai, l'explicació prèvia, la metodologia i la diversitat de material. En segon lloc, se centrarà l'atenció en el "durant" de la sessió. És la part més extensa ja que es tenen en compte diversos aspectes com la no interferència del docent, l'actitud d'escolta, l'observació, participació del docent, respecte del ritme d'aprenentatge, resolució de conflictes, incentiva a la participació, joc dirigit. Finalment, l'última part és la que avalua la situació posterior a la sessió, el "després": els infants recullen, el docent fa participar a tothom, fa recull de la sessió i fa anotacions.

	SI	NO	A VEGADES	OBSERVACIONS
1. ABANS				
- El mestre organitza l'espai.				
- Explica el que faran.				
- Metodologia concreta. ³				
- Diversitat de material.				
2. DURANT				
- Deixar fer als infants sense interferir.				
- Actitud d'escolta.				
- Fa d'observador.				
- Participa en l'activitat.				
- Respecta el ritme d'aprenentatge de cada infant amb N.E.E. ⁴				
- Adapta la proposta a infants amb N.E.E.				
- Resol conflictes.				
- Incentiva a participar.				
- Joc lliure.				
- Joc dirigit.				
3. DESPRÉS				
- Tots recullen.				
- Fa participar tothom.				
- Fa recull sessió.				
- Fa anotacions.				

³ En aquest punt, donat que totes les escoles bressol utilitzen una metodologia concreta, s'ha cregut oportú especificar aquesta i veure-les més específicament.

⁴ S'ha optat per separar l'ítem "Respecta el ritme d'aprenentatge de cada infant amb N.E.E." i "Adapta la proposta a infants amb N.E.E.", perquè s'ha volgut distingir de manera més precisa la proposta emprada en aquesta situació.

4.3. Entrevista als docents encarregats de la sessió de psicomotricitat.

Per tal de situar els coneixements previs que té el o la mestra, encarregat de la sessió, es realitzarà una entrevista prèvia a l'observació. L'estructura de l'entrevista està formada per una primera part sobre la persona, la seva trajectòria professional i els seus estudis, i una segona part amb preguntes relacionades amb els conceptes d'educació corporal i la psicomotricitat i la seva presència a l'aula i en les sessions. Les preguntes seran les següents:

Entrevista personal per als mestres de l'aula:

1. Edat:
2. Anys com a mestre/a en l'escola bressol?
3. Curs assignat:
4. Formació acadèmica:
 Inicial:
 Continuada:
 I en educació corporal?:
5. Què entens per educació corporal? Què creus que es treballa?
6. Creus que és important l'educació corporal a les escoles bressol? Per què?
7. Actualment feu algun tipus d'activitat corporal a l'escola bressol? De quina manera?
8. Quins continguts treballeu o doneu més importància? Teniu algun objectiu per a cada sessió o en general?
9. Teniu alguna metodologia en concret, o planificació de la sessió?
10. Teniu present l'educació corporal de manera integrada en la vida quotidiana de l'escola? De quina manera?
11. Creus que amb els estudis de la carrera universitària s'està capacitat per dur a terme una sessió de psicomotricitat o creus que fa falta una formació específica.

5. Anàlisi i interpretació dels resultats.

En aquest apartat es detallaran els resultats obtinguts a partir de les taules d'observació i les entrevistes personals a les docents.

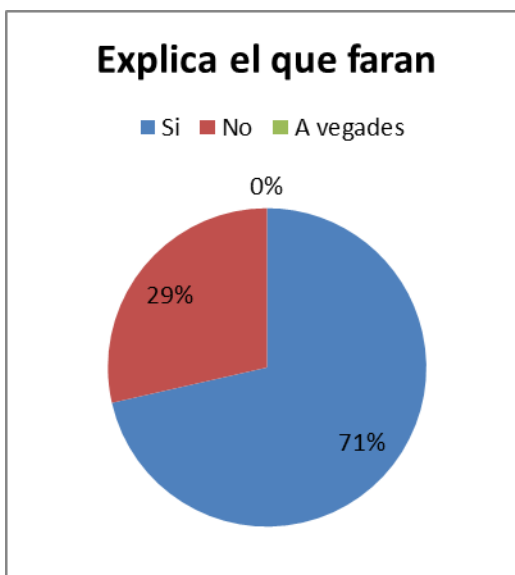
5.1. Interpretació de les taules d'observació.

En el gràfic 1 "El mestre organitza l'espai", observem que un 83% dels docents organitza l'espai, mentre que un 17%, no ho fa. S'han obtingut aquests resultats, ja que en el cas del "Sí", els infants, quan entren a l'espai ja s'ho troben tot organitzat perquè la mestra ho prepara prèviament i es tracta d'una sala externa a l'habitual. En el cas contrari, no es creu necessari una organització concreta i específica de l'espai, ja que el material es troba de manera habitual a l'aula i la mestra els diu el material que poden agafar.

Gràfic 1 El mestre organitza l'espai.

Al gràfic 2, "Explica el que faran", observem que el 83% dels docents explica el que faran a la sessió. El 17% que no ho fa és perquè els infants ja saben el que han de fer, ja que des del principi de curs ho han fet d'aquesta manera i poden experimentar de manera lliure amb el material que es troba a l'aula. En el cas en què sí que s'explica el que es farà en la sessió és perquè s'ha organitzat un circuit que és diferent en cadascuna de les sessions. D'aquesta manera, l'acció dels infants es troba totalment dirigida. En aquest punt, ens trobem amb una de les escoles que realitza

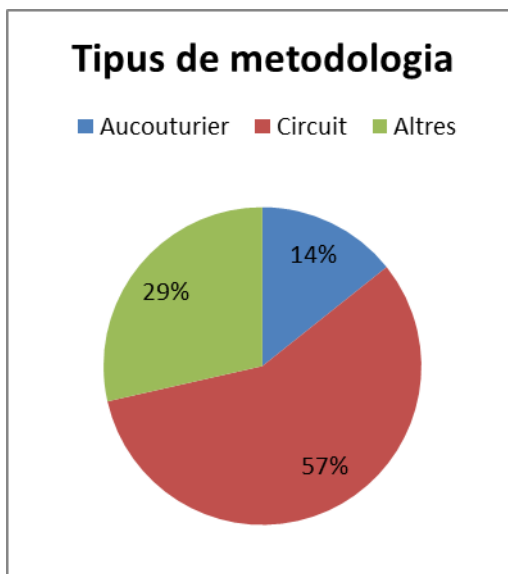

Gràfic 2 Explica el que faran.

una sessió mixta, en el sentit que inicia la sessió amb una activitat dirigida, on fa educació física i, d'altra banda, realitza una part més lliure amb un circuit en el qual explica el que

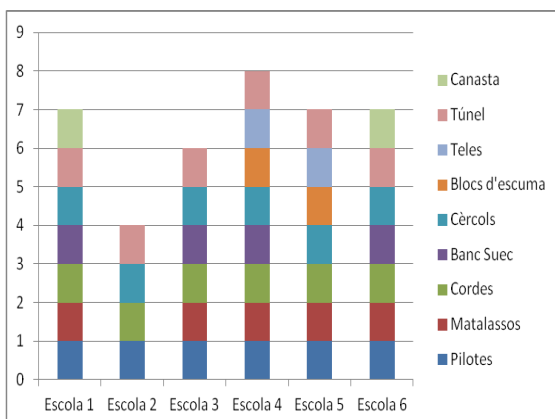
han de fer però dona lliure utilitat i no estableix massa limitacions en les actuacions dels infants.

Al gràfic 3, "Tipus de metodologia", observem que totes les escoles tenen una metodologia, sent el 14% que realitza la sessió inspirada en la metodologia Aucouturier, en la qual predomina l'activitat lliure de l'infant i l'experimentació; un 57% realitzà un circuit, en el qual disposen de diferents materials com: bancs suecs, pilotes, cordes, cercols, escales, espatlleres, teles, tobogan, etc. Per últim, en el cas d'"altres", el 29%, la metodologia es basa en aspectes d'educació física, com per exemple, fer estiraments, jocs, carreres, etc.

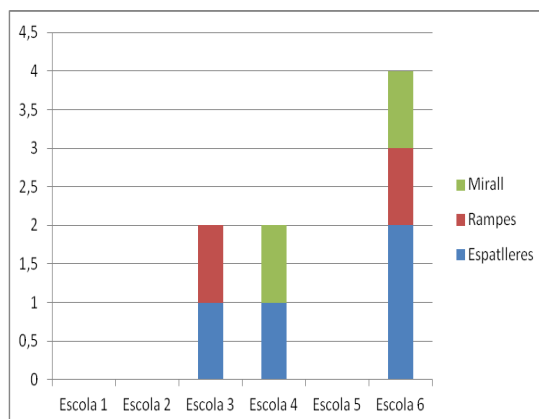

Gràfic 3 Tipus de metodologia.

Pel que fa a l'ítem "Diversitat de material" hem cregut que era necessari la realització d'un gràfic de barres, de tal manera que es vegi reflectit de manera detallada el tipus de material que utilitza cada escola. Pel que fa al material que s'utilitza es podria classificar entre material mòbil, com pilotes, màrfeques, cordes, cercols, etc. I d'altra banda, el material fix, com espatlleres, escales o mirall. El gràfic 4 de material mòbil mostra que la mitjana de les escoles té una quantitat semblant de material exceptuant l'escola 2 que estaria per sota. En canvi, en el gràfic 5 del material fix s'observa que hi ha molta més diversitat en el sentit que la meitat de les escoles en tenen, també, amb una quantitat variable entre elles, l'altra meitat és caracteritzat per l'absència d'aquest tipus de material.

Gràfic 4 Material mòbil.

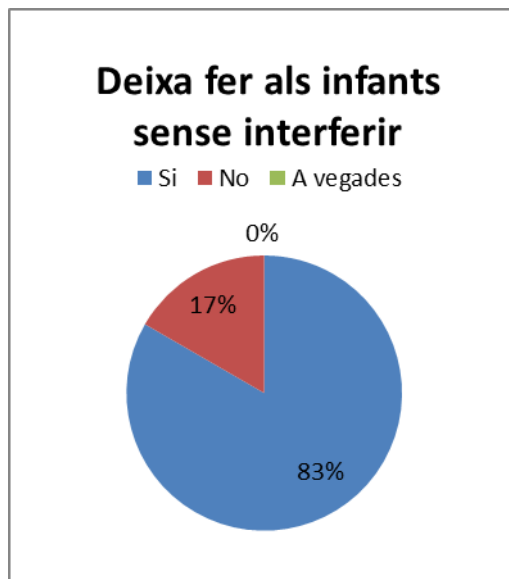

Gràfic 5 Material fix.

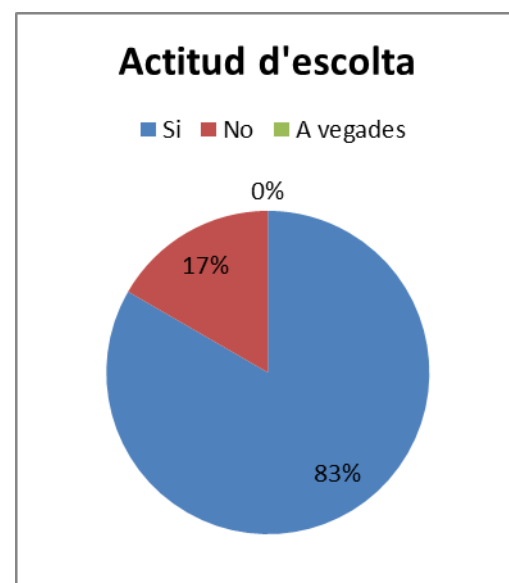
Seguidament, al gràfic 6, “Deixa fer als infants sense interferir”, trobem que un 83% deixa fer als infants sense interferir, només ajuden si l’infant ho necessita independentment si aquest li demana ajuda o no. El 17% està constantment ajudant a l’infant sense que aquest ho demani, per por que es faci mal o perquè no el veu capacitat per fer-ho.

Al gràfic 7, “Actitud d’escolta”, els resultats són predominantment positius amb un 83%. Únicament hi ha una escola en què no es mostra aquesta actitud d’escolta. En aquest cas, això no es produeix perquè la mestra dirigeix tota la sessió, basada en un circuit que es realitza de manera individual i en ordre, que és supervisat de manera estricta per la mestra. Per tant, d’aquesta manera, no es dona lloc a una expressivitat per part de l’infant, ja que aquest es troba en silenci mentre espera el seu torn.

Al gràfic 8 “Fa d’observador”, coincideix amb la totalitat del 100%, ja que totes les docents tenen el rol d’observadores, per tal de vigilar el benestar dels infants. Tanmateix, cal remarcar que el grau d’observació pot variar en funció del grau d’implicació de la mestra en l’activitat i el suport als infants, ja que si la mestra té un grau d’interacció major en l’activitat i amb els infants, pot ser que l’observació no es pugui de manera tan detallada i directa com es realitza des d’una perspectiva més passiva i distant.

Gràfic 6 Deixa fer als infants sense interferir.

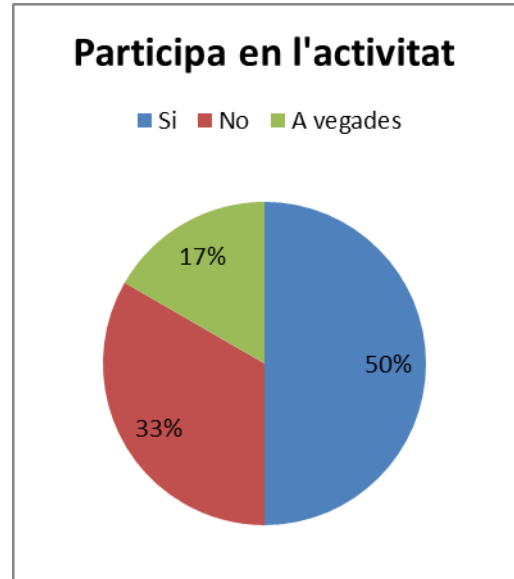

Gràfic 7 Actitud d'escolta

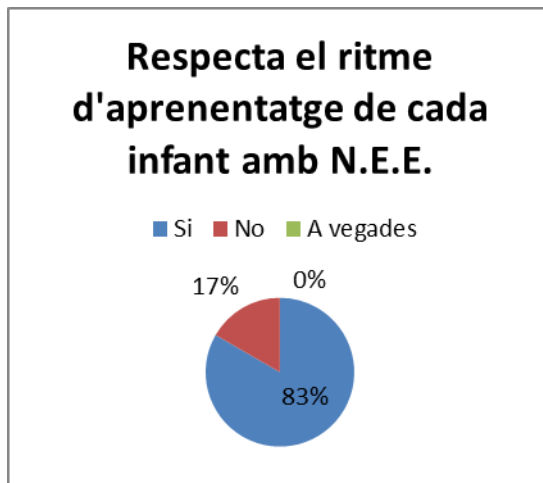
Gràfic 8 Fa d'observador.

Al gràfic 9 “Participa en l’activitat”, observem que el 50% dels docents participa en l’activitat de diferents maneres, en alguns casos juguen al mateix nivell que els infants, interaccionant i participant del seu joc. En altres casos, el 17% el docent participa a vegades, és a dir, hi ha estones en què té una posició més d’observador i altres moments de participació activa, basada en el joc. Per altra banda el 33% no participa en l’activitat, té un paper d’observador extern.

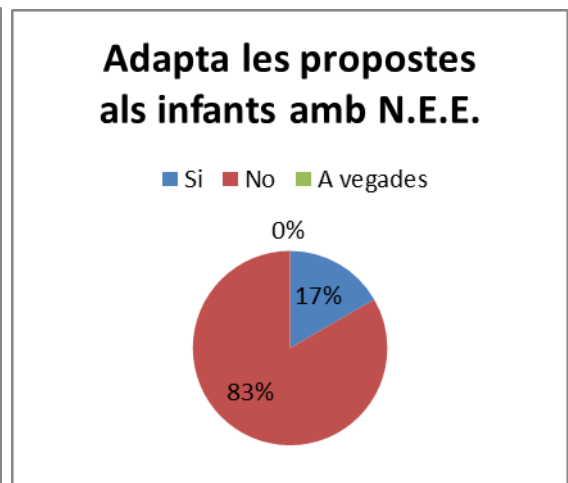

Gràfic 9 Participa en l’activitat.

En els següents gràfics, 10 i 11, que fan referència a “Respecta el ritme d’aprenentatge dels infants amb N.E.E” i “Adapta les propostes amb N.E.E”. Hi ha un percentatge 83% d’escoles que respecta el ritme, mentre que hi ha un percentatge 17% que adapta les propostes. En el cas en què es respecten les N.E.E, s’ha de distingir entre aquelles que ho fan conscientment perquè l’infant vagi realitzant les activitats a la seva manera dins les seves limitacions, però, en canvi, hi ha algun cas en què s’adopta una actitud més passiva per part de la docent. D’altra banda, en el cas en què s’adapta la proposta (escola 1) la mestra explica de manera individual a l’infant com ha de realitzar l’activitat.

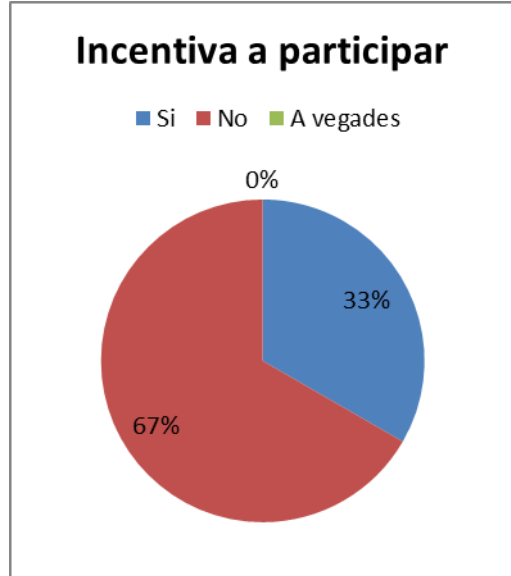
Gràfic 10 Respecta el ritme d’aprenentatge de cada infant amb N.E.E.

Gràfic 11 Adapta les propostes als infants amb N.E.E.

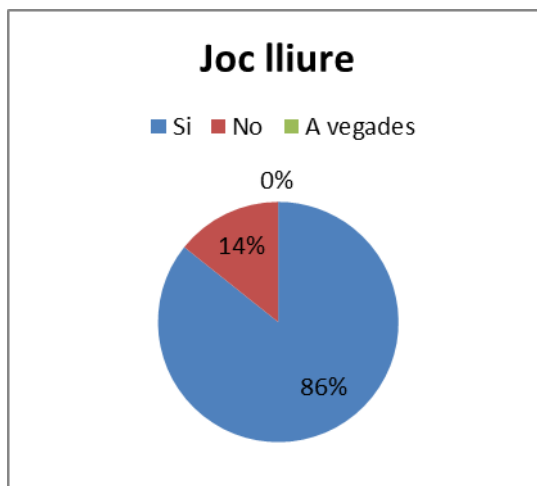
A continuació, pel que fa a “Resol conflicte”, dues escoles els resolen mitjançant la intervenció de la mestra. Quant a la resta, no s’ha donat el cas, per tant, no s’ha pogut avaluar aquest ítem.

En el gràfic 12 “Incentiva a participar”, el 67% dels docents no incentiva a participar, és a dir, si l’infant no vol fer la sessió, se li dóna la llibertat que no ho faci. En el cas del 33%, sí que incentiva participar.

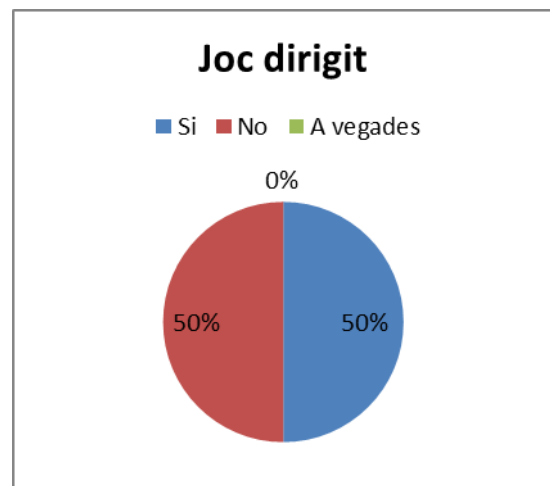

Gràfic 12 Incentiva a participar.

Al gràfic 13 i 14, “Joc lliure” i “Joc dirigit”, trobem diferents vessants. Per una banda al “Joc lliure”, observem que el 86% realitza una activitat lliure, és a dir, dóna llibertat perquè els infants experimentin i facin el que vulguin. Per altra banda al “Joc dirigit”, trobem que el 50% de les escoles realitzen una activitat dirigida amb els infants, de manera que els infants han de fer el que les mestres pauten prèviament. En dos casos, hi ha dues escoles que utilitzen les dues formes, de manera que la primera part: és una activitat dirigida que consisteix a realitzar diferents moviments per escalfar el cos, en la qual han de mirar a la mestra i seguir els seus moviments o realitzen circuits també pautats per la mestra, que han de seguir un darrere d’un altre; i una segona part més lliure on deixen 10 minuts finals de la sessió perquè els infants puguin fer el que vulguin, tant en l’espai com amb el material.

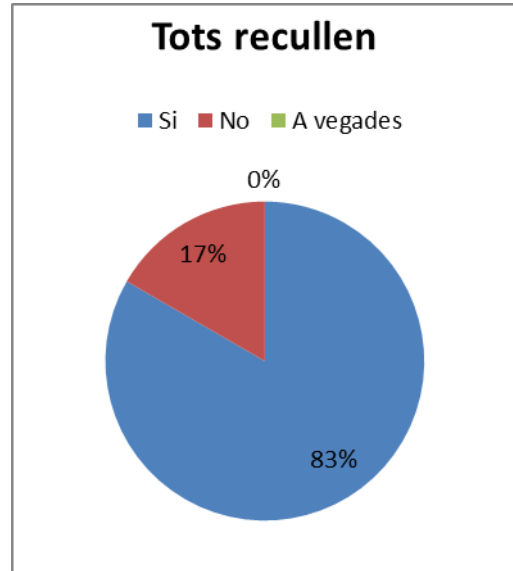

Gràfic 13 Joc lliure.

Gràfic 14 Joc dirigit.

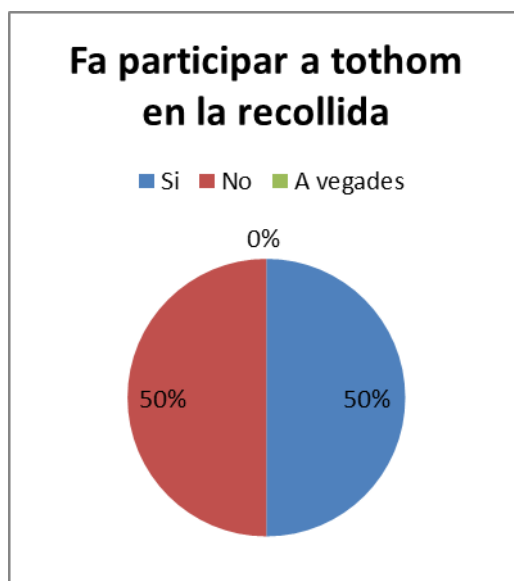
Al gràfic 15 “Tots recullen”, el 83% dels infants ajuden a recollir tot el material que han fet servir, col·locant-lo al seu lloc, amb la participació de la mestra, mentre que el 17% no ho fan, aquests marxen de la sala i és la mestra l’encarregada d’endreçar tot el material.

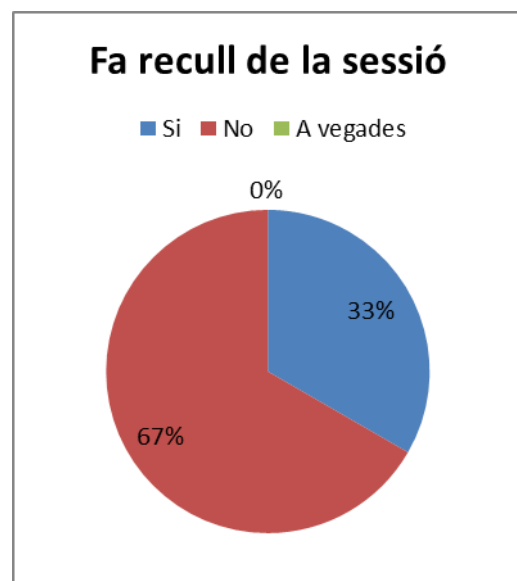
Gràfic 15 Tots recullen.

En el gràfic 16, “Fa participar a tothom en la recollida”, ens trobem amb un 50% on les mestres incentiven als infants a col·laborar en aquesta tasca i per altra banda, trobem al 50% que o no ajuden a recollir o no engresquen als infants en la recollida.

En el gràfic 17 “Fa recull de la sessió”, que es refereix a dedicar un període curt de temps per parlar o fer amb els infants una mena de conclusió sobre la sessió, o alguna altra situació per donar peu a què la sessió s’ha acabat. Per tant observem que un 67% no fa cap mena de recull de la sessió, i un 33% sí que ho fa, de diferents segons l’escola. En una fan una rotllana, canten una cançó, seguidament d’uns estiraments de totes les parts del cos i respiracions profundes. En un altre fan relaxació que consisteix a posar als infants per parelles i que es facin massatges a l’esquena.

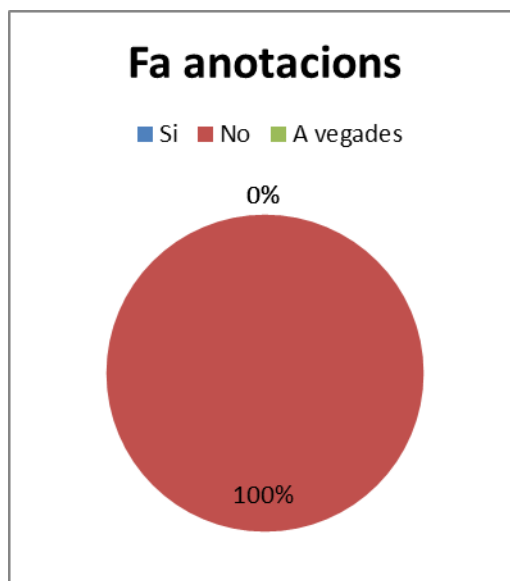

Gràfic 16 Fa participar a tothom en la recollida.

Gràfic 17 Fa recull de la sessió.

En el gràfic 18, “Fa anotacions”, entenen com a si la mestra anota o té alguna pauta d’avaluació de la sessió, de manera global o personalitzada a cada infant. Ens trobem que en cap cas la mestra realitza cap anotació ni durant la sessió ni al final. En algun cas, ho fa al final del dia, si ha vist algun aspecte rellevant, ho anota i al final del mes o del trimestre, quan està realitzant l’informe de l’infant, ho fa per memòria.

Gràfic 18 Fa anotacions.

5.2. Interpretació i comparació de l’entrevista i la taula d’observació.

Seguidament es farà una anàlisi de les entrevistes que s’han fet a les docents encarregades de dur a terme la sessió de psicomotricitat, comparant alguns ítems destacables per tal d’observar si el que diuen que fan, és realment el que fan en realitat.

5.2.1. Mestra 1. (Veure annex 1.1)

La mestra 1 té els estudis del Grau d’Educació Infantil. Realitza la sessió de psicomotricitat en una escola pública, cal dir que no és la mestra de l’aula dels infants. L’escola, a través de l’AMPA, contracta a persones externes a l’escola perquè faci les sessions de psicomotricitat, cal dir també que té un contracte de monitora.

Per la mestra 1, l’educació corporal i la importància que té a l’escola bressol és *l’educació del cos, del moviment, una mica l’expressió. I aplicar-ho en què els infants coneguin el seu cos*. Per altra banda, creu que és molt important i que se li dóna poca importància a l’escola bressol i creu que els de P1 estan *una mica oblidats*, pel que ens explica a l’escola tenen un espai de moviment amb algunes peces d’espuma però no tenen un espai per ells, ja que ho fan a la mateixa aula. Creu que en les *primeres edats, el moviment i tot el desenvolupament s’aprèn a partir del contacte amb l’entorn, amb els companys*.

Pel que fa a la metodologia, la *mestra 1*, diu que li agradaria fer més joc lliure però des de l’escola no li deixen, ja que volen que faci més circuits, diu que les mestres el que volen és que “corrin i es cansin”. Remarcar que l’escola li dóna total llibertat per fer el que vulgui,

però després cada mestra d'aula li va dient com vol la seva sessió. El temps de duració d'aquesta és de 20 minuts, a vegades menys, ja que han de deixar la sala abans que arribi el següent grup i després ho han de recollir de seguida perquè han de marxar a l'escola. En el moment de l'observació es va veure que efectivament l'activitat estava més basada en fer circuits que activitat lliure.

Pel que fa al material (veure gràfic 4), fa ús del que té a l'abast, però aquest és escàs, ja que no depèn de l'escola sinó de l'Ajuntament. Tenen poc material i aquest es troba en mal estat. Tot i això organitza l'espai amb aquests materials i a vegades porta algun element com caps o diaris, perquè els infants experimentin.

Pel que fa a l'avaluació, tant en l'observació (veure gràfic 18) com en l'entrevista confirma que no fa cap mena d'anotació. A vegades ho comenta amb alguna mestra en el mateix moment de la sessió, però no tenen cap mena de reunió per parlar sobre l'evolució de cada infant. També l'influeix la personalitat de cada mestra, ja que comenta que amb alguna no intercanvien cap mena d'informació, només es dedica a estar vigilant.

Per últim, opina que se li *hauria de donar més importància i s'hauria de complementar* la formació en psicomotricitat de les persones encarregades de dur a terme una sessió de psicomotricitat. A més, creu que hi ha pocs cursos i màsters en psicomotricitat.

5.2.2. Mestra 2. (Veure annex 2.2)

La *mestra 2* té els estudis de Grau Superior d'Educació Infantil i actualment està cursant el Grau d'Educació Infantil. Pertany a una escola bressol d'àmbit privat. Coincideix que ella és la mestra de l'aula i també la que fa la sessió de psicomotricitat.

Per la mestra 2 l'educació corporal *és treballar tot el que és el cos, i ajudar-los des de ben petits que descobreixen ells mateixos com som*. A més creu que és molt important l'educació corporal a l'escola bressol, ja que és l'etapa més important perquè els *infants s'estan formant el seu esquema corporal*.

Pel que fa la metodologia, realitzen una barreja i segons el que més els agrada de cada metodologia, van organitzant les sessions, aquestes les fan sobre la marxa i ho van adaptant a com elles creuen *que hauria de ser l'educació*. Realitzen una activitat més dirigida al principi, i més lliure al final, encara que són conscients que no tenen gaire material i tenen pendent anar adquirint-ne de nou, només tenen cèrcols i pilotes. A l'estiu

també aprofiten per fer psicomotricitat a fora, però no especifica exactament el que fan. Afegeix que els infants *necessiten molt moviment i aprofitem les sessions de psico perquè es puguin moure i puguin descarregar tota aquesta tensió i tota l'energia que tenen*. Moltes vegades realitzen circuits amb l'objectiu de treballar algun aspecte com el salt amb cames juntes o separades. La mestra menciona que *deixen molt joc lliure perquè siguin ells els que amb els diferents materials que proporcionen que vagin experimentant*. En el moment de l'observació es confirma allò que diu en l'entrevista i s'observa que part de la seva planificació està marcada per la falta de material.

Pel que fa l'avaluació, tant en l'observació com en l'entrevista, es corrobora que no realitzen cap mena d'anotació. Ho fan a final de curs quan han de fer un informe, però no tenen cap plantilla, ni fan cap seguiment de l'infant. Realitzen dos informes, un al Nadal i un altre a final de curs, on redacten els hàbits i rutines i alguns aspectes de motricitat.

Per últim creu que caldria més formació en psicomotricitat, ja que totes les altres educadores vénen del mòdul d'educació infantil i la formació que realitzen és molt lúdica. Explica un exemple on l'any passat es van trobar un cas d'una nena que tenia hipotonia, a causa d'això va trigar molt a caminar, a més, es van trobar amb la problemàtica que no sabien com ajudar-la perquè no tenien els coneixements per fer-ho.

Emfatitza molt que des de la universitat se li hauria de donar més importància a la psicomotricitat i l'educació del cos, ja que només fan una assignatura en els quatre anys de carrera, i una optativa que únicament es realitza si l'escull.

5.2.3. Mestra 3. (Veure annex 3.3)

La mestra 3 té els estudis del cicle formatiu de grau superior d'Educació infantil, a més dels estudis de Grau d'Educació Infantil. Cal recordar que en aquest cas la persona observada no és la mateixa que la persona entrevistada.

Per la mestra 3 l'educació corporal significa molt més que el moviment que es treballa amb el cos, diu que *el cos va lligat a la ment i també va lligat a les emocions*, a més emfatitza que aquest són els *elements claus d'una persona*. Per altra banda, creu que l'educació corporal és molt important treballar-la a l'escola bressol, ja que ho veu en la seva aula, perquè és el moment en què es comencen a bellugar i fan *aquestes connexions mentals*.

Pel que fa la metodologia, explica que realitzen una psicomotricitat lliure basada en un circuit, però en la pràctica realitzen una psicomotricitat molt guiada i pautaada a través d'un circuit que els infants han de seguir en ordre. En l'observació que es va realitzar a més del circuit de psicomotricitat, van fer un visionat dels bits d'intel·ligència d'accions i d'instruments musicals. El motiu d'això segons la mestra 3, és que *estan dirigits cap a l'atenció*, perquè facin una parada abans de començar a fer l'activitat. Seguidament dels bits, fan el que diuen *el gateig*, que consisteix a seguir una línia taronja que travessa totes les aules de l'escola. Aquesta activitat la realitza tota l'escola, de manera que cada infant, un darrere de l'altre, va resseguint a quatre grapes la línia taronja.

Per últim, la mestra 3 a l'hora de respondre la pregunta de la formació per donar una sessió de psicomotricitat, malgrat que en un primer moment ens explicita que és important, finalitza la seva intervenció afirmant que la formació i la pràctica de la psicomotricitat *en aquestes edats potser no és tan important*.

5.2.4. Mestra 4. (Veure annex 4.4)

La mestra 4 té els estudis del cicle formatiu de grau superior d'Educació infantil, a més dels estudis de Grau d'Educació Infantil. Actualment a l'escola la tenen contractada com a TEI. Com a formació complementària té uns cursos en els que *havies de llegir unes lectures*, però no especifica cal altra dada.

Per a la mestra 4 el concepte d'educació corporal està relacionat amb *el cos però també el pensament, conèixer l'espai, el teu cos i les teves possibilitats*. Per altra banda, creu que l'educació corporal és molt important treballar-la a l'escola bressol, perquè és l'etapa on *comencen a conèixer la percepció del cos, les seves possibilitats*. Paral·lelament comenta que a més de la psicomotricitat realitzen danses, i que a l'estona del patí també tenen proposats diferents reptes psicomotrius fixes com desnivells, i estructures per enfilarse.

Pel que fa la metodologia, no en tenen cap d'específica el que sí fan és realitzar sempre la mateixa rutina: l'entrada, recordar-los normes (que aquesta és que no poden tocar el material fins que no es treuen les sabates). Seguidament, interactuen lliurement amb el material sense donar cap consigna prèvia. Diu que a vegades fan circuits però no els agrada gaire, ja que amb els circuits *tothom acaba fent el mateix*. Afegeix que si fan propostes i reptes, cadascú arriba on vol i *no pressiona a ningú que faci res*. En l'observació es va veure

que se segueix aquesta rutina i sobretot predominen les activitats lliures a partir del material proposat.

El tema del material (veure gràfic 4) ja el tenen preparat abans que els infants entrin a la sala, la mateixa mestra s'encarrega o al mateix dia o el dia d'abans en deixar-ho tot preparat per la sessió. De material en tenen molt però no n'utilitzen molt a la sessió, només peces d'espuma, espatlleres (que aquestes estan fixes).

Quant a l'avaluació, no realitzen cap mena d' anotació, *a no ser que sigui una cosa que ens ha cridat l'atenció*. Trimestralment envien a les famílies un informe on s'explica l'evolució, només analitzen el com va començar i el com a acabat a final de curs. En l'observació va quedar palès que no es fa cap tipus d'anotació.

Per últim, creu que a la universitat reps una base, però que *s'ha de llegir i formar-te una mica més*, ja que en acabar els estudis has de continuar amb la formació permanent per ampliar els coneixements.

5.2.5. Mestra 5. (Veure annex 5.5)

La mestra 5 és la psicomotricista de tota la llar d'infants de l'escola, té els estudis del grau d'educació infantil, a més d'un màster de psicomotricitat.

El que entén la mestra 5 per educació corporal és *l'educació del cos i aprendre a manifestar-se a través del moviment*. També creu que l'educació corporal a l'escola bressol és molt important, i com a mestres *s'ha d'ajudar als infants a moure el seu cos amb harmonia i amb satisfacció*.

La metodologia que utilitza la mestra 5 està inspirada en Aucouturier. Quan els infants entren a la sala ja tenen preparat tot l'espai, cal dir que l'espai sempre l'utilitzen per a aquesta finalitat. Primerament, es treuen les sabates i tenen preparat un mur amb peces d'espuma que han de llançar quan la mestra dona l'ordre. Les sessions, com diu la mestra 5, són obertes, és a dir, que no saps què passarà dins aquella sessió. La seva figura és la d'observar a cada infant individualment sense deixar de banda la mirada global. Per altra banda, a l'observació que es va fer s'observa que la mestra participa en l'activitat, cosa que a l'entrevista diu el contrari. La manera que té de fer les sessions diu que la marquen els infants, segons les seves necessitats, ja que canviarà la distribució i/o els materials depenent de l'activitat que hagin fet els infants la sessió anterior.

Quant a la formació del docent, comenta que en general els docents que no tenen la suficient capacitat per dur a terme una sessió de psicomotricitat. Ella ho va poder comprovar quan va començar a treballar, ja que se li feia impossible dur una sessió, perquè se li escapaven moltes coses, i és per això que la va motivar a estudiar un màster en psicomotricitat.

5.2.6. Mestra 6. (Veure annex 6.6)

La mestra 6 té els estudis d'Educació especial i algun curs presencial i a distància sobre la psicomotricitat. Dins dels estudis d'educació especial, curses assignatures d'educació física centrada per a persones discapacitades que estan en cadira de rodes o que són invidents.

Per la mestra 6 l'educació corporal és *saber-te expressat en el que necessitis, amb el cos*. D'igual manera pensa que l'educació corporal a l'escola bressol és molt important, ja que és una necessitat bàsica per l'infant, perquè *en aquestes etapes potser és el que més necessiten*. A més de les sessions de psicomotricitat, que les fan cada 15 dies en un centre esportiu que els cedeix l'Ajuntament, tenen a l'aula un espai amb titelles on poden expressar-se i un escenari. També al pati tenen diverses propostes per pujar, baixar i enfilel-se.

La metodologia que fa servir és una activitat dirigida basada en una primera part de fer un escalfament previ, caminant com animals, corren d'un costat a un altre, seguit de diversos jocs lúdics. Seguidament, la mestra realitza un circuit en què els infants han de fer, però que al final els deixa fer lliurement el que volen. Cal dir que el material és molt escàs, ja que és limitat i pobre, pilotes desinflades, màrfeques brutes... Per acabar, fan uns estiraments de totes les parts del cos i una relaxació on respiren profundament.

A l'hora de fer una avaluació ho fan a final de curs, en aquest figura el com ha anat l'any, quina ha estat la seva evolució des que va començar fins al final. Sí que anoten si la sessió ha funcionat bé o no, amb els nous materials que han proposat i així tenir-ho en compte per la propera sessió o pel pròxim any.

La mestra 6 creu que la formació s'hauria de complementar, sobretot en el seu cas, que prové d'uns estudis diferents, per tal de saber com estructurar les sessions més eficaçment.

6. Discussió.

A l'inici del treball s'havia plantejat la pregunta següent:

- Tenen els i les educadores de l'escola bressol la formació adequada i específica per guiar una sessió de psicomotricitat?

Com a estructura, es centrarà l'atenció en els diferents conceptes i ítems que s'han tractat en l'entrevista i aquests es contrastaran amb el que es va poder comprovar en les observacions. Així doncs, es poden extreure les següents interpretacions.

En primer lloc, totes les mestres tenen un concepte semblant d'educació corporal i psicomotricitat. Coincideixen que aquests es basen en el moviment del cos, però alhora també destaquen la importància de la relació que s'estableix entre el cos i les emocions, així com també el cos serveix com a manifestació de les vivències de l'infant. Malgrat que la majoria de mestres mencionen aquesta relació entre cos i ment no aprofundeixen en aquesta idea ni tampoc destaquen el concepte de la relació del moviment com a eina de connexió amb l'espai, com bé remarcaria l'autor Merleau-Ponty (1945-1997, 4^aed), qui destaca la importància d'aquesta comunicació amb el món. En aquest sentit, Wallon (1965) també destaca la importància de la relació entre els altres i l'entorn. En canvi, les mestres, destaquen sobretot el moviment propi del cos, sense centrar-se en la comunicació amb la resta. N'hi ha concretament dues de les mestres que mencionen la importància de l'harmonia i dels moviments corporals, fet que es pot relacionar amb les idees de Pikler (1969).

En relació amb aquest primer concepte, la majoria de les mestres tenen la formació en el Grau d'Educació Infantil, exceptuant-ne tres en què una s'està formant, però de moment és Tècnica d'Educació Infantil i, l'altra és educadora especial i l'última té el màster en Psicomotricitat. Totes elles coincideixen que la formació en Psicomotricitat és essencial per poder desenvolupar correctament les sessions i, sobretot, en aquest període d'edat inicial. Tanmateix, malgrat la consciència de la necessitat d'aquesta formació específica no es va més enllà. Hi ha molts autors, com per exemple Lapierre (2005), que defensa que és necessari que les persones encarregades de dur a terme les sessions de psicomotricitat han de passar per un procés de desestructuració i reestructuració de si mateix i no únicament quedar-se amb la base del coneixement.

Pel que fa al grau d'implicació de l'escola i dels docents, s'observa que en totes elles es realitzen sessions de psicomotricitat, però la metodologia (veure gràfic 3) que s'utilitza en elles difereix força. En aquest sentit, en trobem algunes basades en Aucouturier, circuits molt pautats i, fins i tot, jocs lúdics. Una de les mestres menciona que realitza una metodologia basada en circuits perquè la resta de docents li demanen que els infants es cansin i es moguin per tal que després estiguin més tranquils. Tanmateix aquesta no és la decisió més estesa, sinó les altres mestres veuen en les sessions de psicomotricitat l'oportunitat per poder desenvolupar els moviments corporals segons l'edat i l'expressió d'aquestes emocions. No obstant això, a la pràctica, en alguns centres aquesta experimentació de moviments i expressivitat d'emocions està molt pautada i, fins i tot, deixa poc espai d'experimentació als infants, de manera que produeix una discordança entre el que diuen i el que realment es realitza. D'altra banda, el fet d'escollir aquesta metodologia més pautada, ve donat perquè hi ha mestres que es troben amb certes limitacions degut a la seva formació. Per exemple, la mestra que és educadora especial segueix les pautes que se li ofereixen, però ella mateixa confirma que necessitaria una formació més específica per saber com afrontar aquestes sessions de manera més lliure. Malgrat que fa uns quants anys sí que va rebre una formació relacionada amb aquest aspecte, percep que, de manera general i habitual, no es realitza una formació continuada del docent, fet que segons Sánchez i Llorca (2008) és essencial en un formador de psicomotricitat. La resta de mestres, tampoc mencionen aquesta formació continuada en aquest àmbit, únicament n'hi ha una que, després del grau, va realitzar el màster específic en Psicomotricitat. Així doncs, malgrat que en els centres es realitzin sessions de psicomotricitat, poden no reflectir els objectius essencials d'aquestes, ja que algunes sessions estan més enfocades des d'un punt de vista de l'educació física i en altres, ens trobem que les docents tenen algunes limitacions produïdes per la seva poca formació en aquest àmbit. Com menciona la psicomotricista d'un dels centres diu que la tasca d'un psicomotricista no pot ser realitzada per un educador, ja que aquest últim no tindria la formació suficient per a dur a terme correctament aquesta tasca o, com a mínim, no sabria com enfocar alguns problemes o com interpretar algunes de les situacions que es produeixen a l'aula. Aquesta idea també és defensada per algunes de les mestres entrevistades, relacionat amb la falta de formació.

Un altre aspecte que cal mencionar dins de la metodologia és la implicació del docent en la sessió. Totes les mestres mantenen una actitud d'escolta, fan d'observadores, resol els

conflictes i, de manera general, participa en l'activitat. Tanmateix, aquesta participació en molts casos ve donada per la recerca del benestar i de la seguretat dels infants més que pel fet de voler realitzar un seguiment exhaustiu i concret de la psicomotricitat. Com defensen Sánchez i Llorca (2008), els i les docents han de mantenir una capacitat d'observació i escolta i fer ús d'una expressivitat motriu, per tal que els infants se sentin acompanyats. En l'àmbit de la implicació, en pocs casos les mestres juguen a nivell dels infants, la majoria hi participa, però, com s'ha comentat, és principalment per seguretat i benestar.

Més concretament en el cas de la implicació de l'escola en les sessions de psicomotricitat, les mestres coincideixen que tenen total llibertat des de direcció a l'hora d'escollir les activitats que realitzen, encara que, en algun cas, altres mestres els demanen si és possible realitzar un tipus d'activitat en què els infants corrin i arribin més tranquils a classe.

D'altra banda, en el cas concret dels infants amb N.E.E (Veure gràfic 11), la psicomotricista comenta que no s'hauria de fer una adaptació de les activitats, sinó que és més eficient per l'infant realitzar la mateixa activitat, encara que hi hagi de dedicar més temps. A la pràctica, alguna de les mestres sí que realitza aquesta adaptació de les activitats, de manera que s'acosta a l'infant i mentre la resta les està realitzant, li explica individualment com les ha de realitzar de manera concreta.

Finalment, un dels factors que també es té en compte a l'hora d'escollir la metodologia emprada és el material de què es disposa. Sempre es té en compte la quantitat, el tipus i l'estat del material que té l'escola per escollir un tipus concret de metodologia; així com també l'espai que es té disponible.

En relació amb l'avaluació (Veure gràfic 18), no es realitza un seguiment exhaustiu al llarg de l'any, sinó que en la majoria de casos únicament es realitza un informe a final de curs amb una comparativa respecte a l'inici. En un altre cas, la mestra fa anotacions d'allò que li crida l'atenció de la sessió, però tampoc es realitza un seguiment constant. D'altra banda, una de les mestres que realitza més seguiment, es veu que aquest està basat sobretot en un seguiment més superficial relacionat amb la interacció de l'infant amb el material o l'espai. Així doncs, es pot observar que un dels aspectes que Sánchez i Llorca (2008) mencionen com a essencial, la capacitat de comunicació amb la família i altres professionals és força limitada, en el sentit que aquesta es produeix únicament a final de curs o de manera més superficial. Seria important incentivar aquesta comunicació perquè com bé

diuen aquests autors, sempre hi ha peculiaritat dels infants que són desconeguts tant per la família com per la mestra i seria molt útil conèixer-los per fer un bon seguiment i incentivar el seu desenvolupament.

7. Conclusions.

Tal com s'ha vist en l'apartat anterior l'eix central d'aquest treball ha estat la cerca de la resposta a la pregunta: Tenen els i les educadores de l'escola bressol la formació adequada i específica, per guiar una sessió de psicomotricitat? Després d'haver realitzat les observacions, les entrevistes i les anàlisis i les interpretacions sobre aquestes, es pot concloure que els i les educadores, actualment, no tenen la formació adequada i específica per poder guiar una sessió de psicomotricitat.

La resposta a aquesta pregunta inicialment plantejada la trobem en què són les mateixes educadores que parteixen d'un concepte no del tot adequat del que seria l'educació corporal i la psicomotricitat: a través del coneixement del terme psicomotricitat, arribem a la conclusió que perquè un docent pugui fer una sessió de psicomotricitat ha de conèixer, sense dubtar, el que significa l'educació corporal. Sense aquest coneixement, no els és possible poder preparar, elaborar, guiar i avaluar una sessió de psicomotricitat de manera adequada i adaptada als infants de l'aula. La majoria dels docents tenen només una formació universitària bàsica en educació infantil, però sense una especialització en aquest àmbit. Al llarg de les entrevistes es demostra que són conscients d'aquesta falta de formació i creuen que seria important completar-la, tanmateix tampoc es veu un gran interès en voler-la ampliar per part dels mateixos docents ja sigui per falta de temps o per incompatibilitat horària. D'altra banda, el fet que no es conegui completament el que significa educació corporal o psicomotricitat provoca que aquestes sessions estiguin més enfocades a una pràctica més dirigida que, en alguns casos, pot derivar a una exercitació del cos en l'àmbit de l'educació física, sense tenir en compte els components d'emocions, la subjectivitat de l'infant i la seva relació amb el medi.

Pel que fa a la formació continuada del docent, des d'un punt de vista teòric tenen l'oportunitat d'assistir a jornades especialitzades en l'àmbit de la psicomotricitat. Tal i com es menciona en una de les entrevistes des de la UVic⁵, per exemple, s'organitzen tot un seguit de jornades relacionades amb aquest tema en les quals hi poden participar els docents que ho desitgin, per tant, tenen l'oportunitat de formar-se, malgrat que pocs acaben fent ús d'aquests recursos.

⁵ Malgrat que a l'entrevista es fa referència a la UVic, aquests cursos han estat organitzats des de la UCC, que en engloba la UManrera i la UVic.

Relacionat amb aquest aspecte de formació dels docents, cal remarcar que, l'educació corporal i la psicomotricitat és un aspecte essencial que cal tenir present en l'àmbit de l'educació infantil. Per tant, encara que en els darrers anys s'han ampliat les assignatures que tracten aquest tema, encara caldria dedicar-hi molt més temps en el currículum universitari. Des d'un punt de vista personal, malgrat haver realitzat algunes assignatures sobre psicomotricitat, he tingut algunes dificultats i limitacions a l'hora de preparar el marc teòric, ja que el meu coneixement partia des de la base. Tanmateix, el seguiment tutoritzat ha estat molt beneficiós, ja que m'ha permès conèixer de manera molt més propera i eficient, autors que desconeixia fins al moment.

Una altra de les limitacions amb què em vaig trobar a l'inici del treball va ser la de la disponibilitat de les escoles. Malgrat que en un primer moment em vaig posar en contacte amb 16 escoles de diverses tipologies -concertada, privada, pública-, únicament 6 d'aquestes 16 em van respondre de manera satisfactòria. D'altra banda, al principi havia enfocat aquest estudi en infants de 0 a 1 any, però no m'ha estat possible realitzar-lo en aquesta franja, ja que a les escoles no hi havia la possibilitat i em van oferir la franja d'1 a 3 anys.

Pel que fa a la metodologia es comprova que les sessions de psicomotricitat estan organitzades segons el grau de coneixement de la persona encarregada de la sessió. Gairebé totes les escoles utilitzen la metodologia dels circuits guiats, encara que s'ha de dir que no hi ha cap mestra que utilitzi una metodologia única, totes fan servir allò que creuen oportú i idoni per adaptar les sessions de psicomotricitat als seus infants. D'altra banda, també s'ha de tenir en compte que, en part, aquestes sessions estan motivades en funció del material i l'espai de què es disposa en cada cas. Relacionat amb aquest aspecte, alguna metodologia o tipologia d'activitat ve marcat per part de la resta de docents, ja que es prioritza el fet de fer moure i cansar als infants perquè estiguin més tranquils per la següent classe. Tan mateix, aquest fet pot fer l'efecte contrari en aquells infants que tinguin problema de control i de ritme, ja que pot fer que estiguin més nerviosos i actius.

Relacionat encara amb la metodologia, més concretament en el cas dels infants amb N.E.E ja s'ha comentat en l'apartat anterior que, segons la psicomotricista, no s'hauria de fer cap adaptació, ja que no es produiria la inclusió de l'infant en el grup perquè es tractaria de manera diferenciada. Segons la mirada terapèutica del psicomotricista, cal donar el temps necessari a l'infant perquè realitzi les activitats. Tanmateix si es fa de manera que es tingui

en compte el tipus de discapacitat o dificultat que tingui l'infant aquesta adaptació pot no ser excel·lent.

Com a millora o continuació d'aquest treball, crec que l'aspecte principal, seria el fet d'insistir en la importància de la formació en psicomotricitat en l'àmbit universitari o, també, en cursos especialitzats. Malgrat que en els darrers anys, com s'ha vist a partir del marc teòric, han augmentat els estudis relacionats amb aquests àmbits, seria important portar-los de manera més generalitzada a un àmbit acadèmic per tal de poder garantir una formació més completa als i les educadores. Per tant, crec que és important ampliar els coneixements de psicomotricitat a les aules universitàries pels nous docents, però també caldria un treball per part dels centres escolars i, també, més disponibilitat, voluntat i interès per part dels estudiants. En aquest sentit, aquests haurien de promoure una formació continuada, sobretot en aquells àmbits on es veuen certes mancances, com han quedat paleses en el cas de la psicomotricitat. De la mateixa manera, el personal docent, també hauria d'implicar-se més en la formació continuada, ja que en qualsevol àmbit educatiu, però sobretot, en educació infantil, cada cop sorgeixen nous estudis, metodologies o línies que serveixen per ampliar i enfortir els coneixements que es tenen de base. Com deia Lapierre (2005), cal fer una desestructuració, per fer una reestructuració.

Finalment, com a línies de continuació, es podrien realitzar investigacions paral·leles o agafant com a base aquesta per afermar les conclusions afegint entrevistes a l'equip directiu dels centres entrevistats i, també, ampliar el número de centres observats per tal de tenir una visió més àmplia de la qüestió i, fins i tot, localitzar-lo regionalment, ja sigui per municipis o comarques. D'altra banda, per centrar-se més en la psicomotricitat a l'aula, també es podria enfocar l'observació no únicament en la franja escolar destinada a aquesta, sinó en tota una jornada lectiva o un conjunt d'aquestes, per tal de veure si realment la psicomotricitat és present de manera interdisciplinària.

Bibliografia

- Ajuriaguerra, J. d. (1970). *Manuel de psychiatrie de l'enfant*. París: Masson.
- Angel, C. (1980). *El desenvolupament del comportament psicomotor dels nens*. Barcelona: Reforma de l'Escola.
- Aucouturier, B. (1994). El itinerario de la práctica psicomotriz. *Seminario de Santa Cruz de Tenerife*: ACAPSI.
- Aucouturier, B. (2004). *Los fantasmas de acción y la práctica psicomotriz*. Barcelona: Graó.
- Aucouturier, B., & Mendel, G. (2007). *¿Por qué los niños y las niñas se mueven tanto? El lugar de la acción en el desarrollo psicomotor y la maduración psicológica de la infancia*. Barcelona: GRAÓ.
- Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. BOE num. 106 (2006). Consultat 19 febrer 2019, des de <https://www.boe.es/eli/es/lo/2006/05/03/2/con>
- Botelho, F. (2006). The phenomenology of Maurice Merleau-Ponty and research in the field of communication. *Fronteiras*, 27 (52), 223-232. Consultat 3 març 2019, des de http://www.scielo.org.co/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0120-48232008000100006
- Castillo, E., & Rebollo, J. A. (2009). Expresión y comunicación corporal en educación física. *Revista Wanceulen E.F. digital*, 5, 105-122. Consultat 7 abril 2019, des de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3224001>
- Costa, M. (2006). La propuesta de Merleau-Ponty y el dualismo mente/cuerpo en la tradición filosófica. *A parte Rei: revista de Filosofía*, 47, 1-7. Consultat 9 abril 2019, des de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4080047>
- Crisorio, R. L. (2010). *Homero y Platón: dos paradigmas de la educación corporal*.
- Cuéllar, M., & Pestano, M. (2013). Formación del Profesorado en Expresión Corporal: planes de estudios y educación física. *Retos, Nuevas tendencias en Educación Física para la paz*, 24, 123-128.
- Descartes, R. (1965). *Meditaciones metafísicas*. Buenos Aires: Schapire.

- Fonseca, V. d. (2000). *Estudio y génesis de la psicomotricidad*. Barcelona: INDE.
- Garanhani, M. C. (2004). Concepções e práticas pedagógicas de educadoras da pequena infância: os saberes sobre o movimento corporal da criança. *Revista Latinoamericana de Educación Infantil*, 4 (1), 271-292. Consultat 9 abril 2019, des de <http://www.usc.es/revistas/index.php/reladei/article/view/4869/5226>
- Garcia, J., & Martinez, P. (1980). *Psicomotricidad y educación preescolar*. Madrid: Nuestra Cultura.
- Koupernik, C. (1956). Motricité et développement psychologique. *Enfance*, 2, 19-22. Consultat 19 febrer 2019, des de https://www.persee.fr/doc/enfan_0013-7545_1956_num_9_2_1512
- Lapierre, A. (2005). La formación personal en psicomotricidad. *Revista Iberoamericana y Técnicas corporales*, 19, 21-26. Consultat 7 abril 2019, des de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3737141>
- Le Boulch, J. (1986). *La educación por el movimiento en la edad escolar*. Barcelona: Paidós.
- Llinàs, J. L. (2001). *Educació, filosofia i escriptura en Montaigne*. Illes Balears: Universitat de les Illes Balears.
- Lora, J. (1991). *Educación corporal*. Barcelona: Paidotribo.
- Lora, J. (2011). La educación corporal: un nuevo camino hacia la educación integral. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 2, (9), 739-760. Consultat 12 febrer 2019, des de <http://www.scielo.org.co/pdf/rlcs/v9n2/v9n2a17.pdf>
- Merleau-Ponty, M. (1945). *Fenomenología de la percepción*. Barcelona: Planeta-Agostini
- Mila, J., Cherro, M., García, B., de León, C. i Peceli, R. (2000). La formación del rol de psicomotricista a través del trabajo corporal. *Revista Iberoamericana de Psicomotricidad y Técnicas Corporales*, 0, 65-76. Consultat 7 abril 2019, des de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3750476>
- Pérez-Samaniego, V. (2000). *Actividad física, salud y actitudes: propuesta y evaluación de un programa para la formación dels profesorado especialista en educación física*. València: Edetania.

- Picq, L. i Vayer, P. (1977). *Educación psicomotriz y retraso mental*. Barcelona: Científico-Médica.
- Pikler, E. (1969). *Moverse en libertad: Desarrollo de la motricidad global*. Madrid: NARCEA.
- Pons, R. i Arufe, V. (2016). Análisis descriptivo de las sesiones de psicomotricidad en Educación infantil. *Sportis Scientific Technical Journal*, 2 (1), 125-146. Consultat 10 febrer 2019, des de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5294911>
- Sánchez, J. i Llorca, M. (2008). El rol del psicomotrista. *Revista Iberoamericana de psicomotricidad y técnicas corporales*, 3, 57-76. Consultat 9 abril 2019, des de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3748003>
- Servei d'Ordenació Curricular d'Educació Infantil i Primària. (2012). *Currículum i orientacions educació infantil primer cicle*. Consultat 9 abril 2019, des de <http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/publicacions/colleccions/curriculum/curriculum-ed-inf-1cicle/>
- Wallon, H. (1965). *Del acto al pensamiento: ensayo de psicología comparada*. Buenos Aires: Lautaro.
- Wallon, H. (1957). *L'évolution psychologique de l'enfant*. París: Armand Colin.
- Wallon, H. (1952). Les étapes de la sociabilité chez l'enfant. *Enfance*, 12 (3-4), 309-323.

Annexos

Annex 1: Entrevistes.

1. Entrevista mestra 1

Miriam: Em podries explicar una mica la teva trajectòria professional, què has estudiat?

P1: He estudiat educació infantil a la Universitat de Manresa, abans FUB i quan vaig acabar la carrera. Bé durant la carrera hi vaig començar a treballar al menjador per integrar-me en el món infantil que diguem i professionalment com a mestre no he treballat, si que durant tots els anys de carrera als quatre anys vaig fer pràctiques. Però no sé si actualment també es fa, però abans es feia així. Tant a llar d'infants com a infantil. I el primer any també vaig tocar una mica de primària i professionalment he començat aquest any a fer la psicomotricitat de l'Escola Bressol [X]. Aquí a Manresa. Però des d'allà m'han contractat com a monitora. Fa molts anys que fan la psicomotricitat d'aquesta manera i sempre han contractat monitors, portats per una empresa de monitoratge. Normalment aquests monitors no tenen una formació específica d'educadors. Però potser tenen formació d'esport o simplement de monitor de lleure. I bé, coneixia anteriorment un senyor que treballava fent la psicomotricitat i que ho havia deixat i li van dir si li podien recomanar algú, ell em coneixia a mi sabia que havia fet a educació infantil, que volia posar en el món a treballar. I vaig començar a treballar des del setembre. I més aquesta trajectòria aquets pocs mesos que tinc d'experiència.

M: I l'escolta t'ha dit perquè et fan un contracte de monitora i no de mestre, és per nivell econòmic nomes.

P1: El pressupost que tenen els hi be de l'AMPA. Entenc que això redueix molt el pressupost. No sé si algun cop s'han plantejat fer-ho d'un altra manera. Però pel que entenc. Fa per lo menys vint anys que ho fan així. O sigui que ja es cosa que de moment no tenen pensat canviar.

M: Perquè tornant a l'escola. Donaves psico a quina classe? A P2, no? Dues línies tenen?

P1: Quatre

M: Als quatre p2?

P1: Fem dos dies els dimarts i els dijous. Els dimarts faig dos grups de primer un i després l'altre. I els dijous en fan dos més. També és una mica "liat" això, pel tema de que marxem del centre. També hi ha aprenentatge amb això de marxar del centre va molt bé perquè aprenen a sortir, intervenen en l'entorn proper. Va molt bé també el fet d'anar agafats de la corda perquè veuen també l'ordre, hem de travessar carreteres i tot. I que és un aprenentatge que també és molt important. Però també ens limita molt el temps. Que és el problema que hi trobo.

M: Ara més centrat a la psicomotricitat. Si et dic educació corporal. Que entens?

P1: Educació del cos, del moviment. Una mica l'expressió. Aplicar-ho en que els infants coneguin el seu cos. El moviment, a desenvolupar els moviments. I evolucionen. I una mica entenc això.

M: Creus que és important l'educació corporal a l'escola bressol?

P1: Jo crec que és molt important. I que se li dóna poca importància. També cal dir que la meva part és com mes de psicomotricitat. Sí que hi ha dins l'escola. No sé si és monitora o bé que és però els hi fa com unes activitats d'expressió corporal concretes. I també em sembla que també comencen a fer-ho a P1 perquè els de P1 estan com una mica oblidats. Sí que tenen coses de moviment a classe com molts blocs d'aquests d'espuma i tot això però tot és queda només a l'aula i al centre i no hi ha un espai de psicomotricitat per ells. És un grup reduït. I per això els de P2 marxen però com els de P1 no hi ha l'opció de poder. Tampoc hi ha dies i que són molt petits i no hi ha aquesta opció i penso que s'hauria de començar molt abans. Tot això és molt important l'educació del cos. La psicomotricitat. Ells aprenen, les primeres edats, el moviment tot el seu desenvolupament s'aprèn a partir del moviment del contacte amb l'entorn, amb els companys i companyes. I realment crec que es dóna més importància a partir del Segon cicle d'Infantil.

M: Perquè suposo que ja comencen a caminar i els veuen com més...

P1: i jo el que he vist més enllà, pot ser en altres infants és que es treballa molt diferent. Però allà és una mica com, "te te'ls endus i que corrin i es cansin". Per exemple aquesta setmana estem començant amb el loga infantil i els agrada molt i ens sembla molt bé però primer que es cansin o primer fer ioga i després sobretot que es cansin que després dormin i no molestin i a vegades potser també. No be tan d'estar tot el dia corrent i potser també

una activitat pausada que també m'agrada combinar-ho. No sé si després m'ho preguntaràs. Però sempre intento fer un ritual d'entrada que es: pren el tren arribem a l'espai i s'assenten o es queden drets a la línia vermella i al principi que aquests així agafen un referent i després allà fem carreres. Caminem de diferents maneres perquè ells també vagin experimentant. Saltem o caminem com gegants. Arrossegant-nos o gatejant. Anem fent activitats així i després, o els hi faig una organitzada com circuit i tal. O faig el que a mi m'agrada més, és donar material i possibilitats perquè ells puguin experimentar i treguin els seus jocs i qui facin els que a ells els interessa més fer perquè des de l'escola també em demanen molt. Potser circuits tancats que jo els hi ensenyi què han de fer. Que també està bé. Però potser en aquestes edats també és bo que ells provin de fer sols que ells trobin les maneres de fer servir un objecte o. Ells han d'experimentar i potser allà el que volen més és que fan coses més marcades.

M: I des de l'escola. Quan et diu a tu. Vull que em facis aquesta sessió de psico. Et donem alguna pauta o l'escola té alguna metodologia o tu ets totalment lliure per fer.

P1: La veritat és que sóc molt lliure per fer el que jo vulgui tot i que sí que les mestres cadascuna. Quan fem sessions em van deixant anar aquells. Que volen reforçar a la sessió.

M: Perquè tu fas la sessió amb la mestra, no?

P1: Si, cada mestre be amb el seu grup. Només pel fet que els ha d'acompanyar i han d'haver dos mestres. I així va millor i d'aquesta manera també després fem el canvi, jo em quedo allà i amb una altra mestra que acompanya un altre se'n va amb els altres. Quan vaig començar vaig parlar amb la directora amb el noi que feia abans, em va explicar que feia ell, des de l'escola em van dir coses que podia fer i tal. Ben fer com una reunió, parlant una mica de tot això. I ella em va donar total llibertat per fer el que vulgui per fer el que jo em sembli. Amb les mestres sempre he trobat més, com que em donen indicacions. Perquè a més n'hi ha algunes que els agrada fer moltes sessions així juntes i n'hi ha altres que són molt més tancades. Coses molt concretes. Però també s'ha d'entendre que hi ha infants que no entenen massa, que a casa parla d'una altra llengua. I quan els explico el que han de fer en aquestes edats i el problema de la llengua també trobo. Que potser és exigir massa. Ho volen anar. Més endavant del que toca. Però "bueno" ja ho intento adaptar una mica a la meua manera.

M: Crec que m'ha l'has respòs abans però quan montes la sessió tens algun objectiu en concret d'aquella sessió o en general, algun contingut.

P1: En general el que busco es que puguin interactuar amb el material i ells provin i busquin les seves possibilitats. Jo el que intento molt és observar això i per exemple l'últim dia també vaig observar que hi havia un nen que volia fer tombarelles i abans del ioga infantil, que vaig posar "colchonetes". Vaig provar de fer croquetes, que provaven de fer com la tombarella. I intento també veure una mica el que ells busquen, si busquen construir. També a vegades intento aportar alguna coseta que puguin construir intento veure el que. El que els hi crida més l'atenció potser. Intentar-hi una mica les sessions perquè amb el material que tinc és limitat. Si bé que ja tenim poc material si el seu pavelló municipal. Més que res hi ha material de futbol, bàsquet, tennis i bàdminton. Sí que és veritat que m'ho deixen agafar tot. I després hi ha alguns materials com cercles, que n'hi han pocs. Cordes que tenen nusos. Els steps estan plens de pols. Després tenim màrfeques que estan perfectes. I les pilotes o el que passa és que moltes estan desinflades. El material és bastant escàs i el que hi ha és una mica precari.

M: I des de l'escola ho saben això? No tenen recursos per...

P1: I com tampoc el centre no es seu, hi van molt poc. Consideren que si compren algú. Es queda a l'escola. I si a vegades fem, porto algun material. I ens hi vam fer una sessió molt "xula" amb caixes de cartró. Amb moltes caixes i n'hi havia una d'una nevera gegant, que hi havia un túnel, i allà les vam deixar unes setmanes fins que ens van durar les caixes perquè al final i allà ens van quedar i aquest recurs ens va anar molt be. I també un dia vaig portar diaris. Que tot i que aquell dia estaven molt esverats vam demanar massa de la cosa però podré tornar a provar si fem alguna sessió diferent. "Havere" si amb aquests recursos que no tenen cost, també es poden fer coses però el problema també ve alimentat pel temps que per exemple, amb farina, no ho podria fer primer perquè no sé si em deixarien des del pavelló. I segon que jo no em puc quedar fregant perquè quan marxo cap a la llar d'infants. Després. Tinc una altra feina. Vull dir que tampoc podria destinar temps ni han preparar-lo ni al final a plegar-ho tot. He de pensar en coses que siguin mes rapides.

M: Quan de temps portes donant la sessió de psicomotricitat?

P1: Des del setembre.

M: I la mestra i tu, us reunió per fer alguna avaluació de l'infant.

P1: Sí que durant la sessió, comentem el que veiem, totes, menys una que es més "reservadeta", però les tres altres sempre hem comentem a les reunions, el que han parlat, jo si veig alguna cosa, vaig veure que una nena al caminar, caminava normal, però al seure se li veiem que se li obria molt el genoll pels costats, i li vaig comentar a la mestra. I després hi ha comunicació constant, però fer així reunions a part sense infants, no.

M: Sap si treballen l'educació corporal de manera integrada. Tot el seu dia.

P1: Sé que de manera i així fraccionada que diguem, algunes cosetes. Però així no ho sé però em sembla que no.

M: I per acabar creus que per fer una sessió de psicomotricitat amb les assignatures que et fan a la universitat ja està preparada per donar una classe o creus que es podria complementar

P1: Jo penso que es podria i s'hauria de complementar. A veure, realment la psicomotricitat, tu si mires el màsters i cursos que fan sovint, hi ha pocs de psicomotricitat. Sí que a la carrera de primària hi amb molt més de psicomotricitat, d'educació física i tot això té un paper molt més important. Sí que es pot ser una classe perquè realment fas assignatures de psicomotricitat. T'ensenyen i tot. Però s'hauria de complementar i s'hauria de donar més importància. Penso. Personalment.

M: Dons si vols afegir alguna cosa.

P1: Sembla que ja el tenim tot i de tot, això recursos era important que hi ha pocs recursos. I el temps és limitat. Estaria. Bé que. Es tingués temps que a vegades no només a la psicomotricitat sinó en tots els àmbits, tant en l'educació infantil, com a la primària, com amb mes grans. Anem estressats. I estressem els nens i les nenes i no parem de, ara corre cap aquí, ara cordem les jaquetes, va que anem tard, "vinga" que em de dinar, ai que ens diran, estem tota l'estona posant, com unes pressions, que a vegades dius, que tenen dos anys, però que els està dient, que si corre la jaqueta, corda-te-la, corre, corre, que be l'altre grup, sempre és com una pressió. Jo ho intento agafar be, però ho veig i a vegades dic pobres, deixa-li respirar.

M: Perquè quanta estona diries que es dedica, només a la psicomotricitat, perquè entre que arriben es fa en canvi.

P1: Mitja hora contant llarg. No sé. Jo penso que el primer grup. Es que també depèn molt de la situació perquè jo realment jo arribo a les nou i mitja allà. Al principi casi sempre les mestres ja tenien tots els infants allà preparats amb les jaquetes. I tot. Ara també pares i mares els porten més tard. Perquè els porten de nou a nou mitja alguns. Però hi ha vegades que alguns que arriben més tard. A vegades estàs sortint i t'arriben infants i pares corrent genera una. Veus i cada cop més és genera aquesta presa. I si que hi ha vegades que arribem allà a les deu, ens posem, i l'altre grup be a les deu i mitja. Però entre una cosa i un altre es això que. El segon grup si que esta un pelin més però si ens afanyéssim. Si podríem estar més tard, però conta una mitja hora.

M: Doncs moltes gràcies.

2. Entrevista mestra 2

Miriam: Em podries explicar una mica la teva trajectòria professional. Quants anys portes com a mestra

P2: Jo porto. Aquest és el meu segon any com a mestre. Vaig començar l'any passat i vinc del TEI. Llavors vaig fer les proves PAP per entrar a la universitat a fer també educació infantil i ara està cursant estic cursant educació infantil.

M: Alguna formació específica en psicomotricitat.

P2: De moment no, vaig fer la carrera precisament, vaig fer l'assignatura corporal i llavors una optativa però de moment fins que no acabi la carrera no tinc temps per formar-me amb res més.

M: I si et dic la paraula educació corporal, que entens?

P2: Uf, a veure, educació corporal per a mi és treballar tot el que és el cos. Des que els nens són ben petits per ajudar-los a que es descobreixin ells mateixos com som i quan són més grans ja començar tot el tema coordinació i aquestes coses

M: Creus que és important l'educació corporal a l'escola bressol?

P2: Jo per a mi crec que és potser la més important, és a dir, és quan els infants s'estan formant. quan estan formant el seu esquema corporal. I per a mi és molt important treballar tots aquests, tots aquests aspectes perquè de cara més grans els hi seran molt importants per a tot.

M: Actualment feu algun tipus d'activitat corporal?

P2: Normalment un cop a la setmana. Sempre intentem fer algú, treballem més específicament la psicomotricitat solem fer primer una activitat més dirigida perquè els nens s'activin amb "diferentes" com mini activitats, de estem drets, salten, també per treballar tot el que és la coordinació i "llavorens" també els deixem un espai més lliure on poden jugar amb les pilotes. També tenim els "aros" i això i llavors de tant en tant també els fem fer més tipus circuits.

M: Que és el que seria la psicomotricitat.

P2: Si, exacte. Però més o menys és això. Ara mateix tenim la pega que no tenim gaire material específic de “psico” i llavors ho intentem adaptar amb les coses que tenim ara quan fa més bon temps aprofitem per sortir al pati. Llavors amb les coses que tenim al pati també aprofita per fer psicomotricitat.

M: Perquè podries explicar això, que ha passat, que es de la nova direcció.

P2: si, l'any passat jo vaig començar a treballar aquí i l'antiga propietària per temes mèdics ho va haver de deixar i a veure, ens ho va passar a nosaltres. El que passa és que ens va avisar al juliol i havíem de fer-ho tot per al setembre poder començar-lo. Llavors ens va enganxar tot com una miqueta just. Llavors vam decidir posar el material i amb tot el que teníem aquí pues adaptar-ho a com nosaltres crèiem que hauria de ser l'educació, en el tema que els nens siguin ells qui experimenti i aquestes coses.

M: Ara que esteu fresques no? de formació

P2: Exacte

M: I ahora de treballar la psicomotricitat teniu algun contingut o algun objectiu específic d'aquella sessió o és a llarg durada...

P2: Depèn molt de inclús del grup d'alumnes que tinguem, nosaltres la sessió de motricitat la fem juntament amb P1 i P2. I quan és més lliure també els P0 més grans llavors també vénen, llavors depenent del grup d'infants que vinguin. Si han pogut venir tots els infants o no, llavors muntem una sessió o una altra. També depèn molt del caràcter. Tenim uns nens que necessiten molt moviment. Els hi costa molt el fet d'estar molt tranquils i concentrats. Doncs aprofitem les sessions de “psico” perquè es puguin moure i puguin descarregar tota la tensió i tota l'energia que tenen. Com a objectius específics quan muntem més tipus de circuit i tant si que busquem, doncs mira, treballarem el que és el tema salt per exemple salt amb cames juntes o coses així. I si no és bastant sobre la marxa. Algun dia també treballarem alguns aspectes més del moviment, altres més dels punts de recolzament. Depèn també de com estiguin ells, els ànims.

M: I ahora de fer l'avaluació. Al final de la sessió feu algun tipus d'anotació o és al final de tot el curs.

P2: Ho fem al final. Al final quan fem els informes, que l'informe final nosaltres fem el donem abans de Nadal, el que diguem que seria tota l'adaptació que ha tingut el nen i tenim una final de curs que allà és on hi ha les comparacions i tota l'evolució dels infants. Doncs el que fem és a partir de l'observació. També com que som poquets ens reunim totes les educadores i comencem a redactar l'informe i aquest informe hi ha des d'hàbits i rutines, aspectes de motricitat, per exemple amb els més petits doncs va començar que pràcticament només s'aguantava assentat i mica en mica, intentant explorar l'entorn. Va començar a gatejar, va començar a caminar, amb els que són més grans per exemple en tema de xutar pilotes a totes aquestes coses però també ens hi anem fixant per veure com van, com evoluciona.

M: I teniu alguna metodologia en concret.

P2: No, anem agafant el que més ens agrada de cada metodologia, fem com un mixt i fem les nostres sessions.

M: I treballeu d'educació corporal de manera quotidiana, integrada de manera...

P2: Si, per què no s'hi dediquen X hores a fer psicomotricitat en si però durant tot el dia es pot aprofitar absolutament qualsevol situació per treballar-la, més que res per això perquè la seva psicomotricitat la viuen ells dia a dia en cada moment abans de la classe de vegades que passa alguna cosa o estem fent alguna cosa doncs s'aprofita per fer hi el pati sobretot quan volen pujar en algun lloc i no poden o aquestes coses aprofiten per fer "psico" "bueno" està a tot.

M: Es inevitable, no?

P2: Si, si, a tot arreu sinó que és inevitable fer exercici.

M: Per últim creus que per fer una classe de psicomotricitat. Amb els estudis de la universitat s'està preparat o potser caldria una mica més de formació.

P2: Caldria més formació, és a dir, nosaltres fem la psicomotricitat amb el que, totes venim de mòdul, i jo queestic estudiant a la universitat amb els coneixements previs que teníem però molts cops ens trobem que si tenim algun nen que pel que sigui té alguna dificultat de psicomotricitat o "algo" ens quedem com i ara que fem. L'any passat per exemple teníem una de les nenes que era bastant hipotònica i a causa d'això va trigar molt a caminar. Doncs

clar tema exercicis que podries fer amb ells per activar-los o nens molt rígids i aquestes coses trobem que es toquen poc o en el tema de metodologies. També ens han explicat tres o quatre però és que n'hi han moltíssimes. Sí que el que ens donen és molt bàsic i que per anar fent pots, pots fer. Però sí que de fet la psicomotricitat potser és una de les assignatures que menys hores s'hi dediquen a la universitat. Tens llenguatge que en tens dos, inclús art també tens molt. I com a psico tens una assignatura i una optativa si la vols agafar. És com si els nens en aquesta edat és quan es formen en tema esquema corporal i això potser des de la universitat també s'hauria de donar més importància a tots aquests aspectes.

M: Tens alguna cosa més que afegir o vols explicar alguna cosa.

P2: No en principi no, és això. Nosaltres fem les sessions de "psico". Sí que tenim com unes quantes estipulades però també deixen molt joc lliure perquè siguin ells els que amb els diferents materials que proporcionen que vagin experimentant i s'adonin del que són capaços i del que no, perquè ara ens hi hem trobat. Com que estem barrejats moltes estones els de P1 volen fer moltes coses que es fan però que per temes maduratiu no hi arriben. Llavors es pot també treballar tot el que és la frustració i molts aspectes emocionals que dintre d'una classe de psicomotricitat es donen. I això ser conscient de "bueno" avui arribo fins aquí demà potser arribaré una miqueta més i això que no hem de treballar molt.

M: Doncs ja està, moltes gràcies.

3. Entrevista mestra 3

Miriam: Doncs a veure [X] ens podries explicar una mica la teva trajectòria, que has estudiat aquí, quans anys portes aquí.

Mestra3: Doncs jo vaig començar fent el grau superior d'Educació Infantil. Era el primer contacte que tenia amb una carrera així de nens perquè venia d'un administratiu. Al principi jo volia provar una mica administració d'empreses. I vaig veure que no era el meu món i vaig decidir fer un grau superior d'Educació Infantil. Llavors aquí vaig començar a fer les pràctiques. A la mateixa llar d'infants a segon curs i coincidia que una noia havia de marxar a Londres perquè feia la carrera allà i feia una mica d'Erasmus i jo em vaig quedar al seu lloc. Vaig començar a fer substitucions. Cada any em trucaven per fer la substitució un altre perquè estava embarassada. Aquestes es posaven malaltes i ja em vaig quedar. Llavors porto des del 2010 gairebé vuit anys. Si això fem substitucions i fa poder tres o quatre cursos que ja sóc mestra jo sóc més d'una classe, perquè normalment feia de suport o feies lactants que és la classe que és més petitona, que vulguis o no, agafes una mica d'experiència perquè tens poquets nens i pots habitar-te una mica on fas la teva rutina i fa això tres o quatre cursos que ja sou tutora i el que fem aquesta escola és això amb els nens que comencen fas tot el cicle inicial, comences a p0 i acabes amb un p2. I fa tres cursos o així que estic aquí.

M: I alguna formació en educació corporal. Tu o les teves companyes?

M3: "Bueno" jo vaig fer la carrera mentre treballava aquí feia la carrera a l'Autònoma de mestre d'educació infantil perquè amb el grau en tenia prou per fer de TEI perquè no es necessita més titulació per estar aquí però volia acabar la carrera i allà vaig tenir assignatura que tocava d'educació corporal, i sí que és veritat que una de les pràctiques que vaig fer a l'Ítaca, a l'escola Ítaca és una escola molt diferent perquè la vaig triar també per veure un altre tipus de metodologia. I em vaig trobar que la meva tutora de pràctica i la tutora que estava jo a l'aula d'educació física era com psicomotricista, llavors ella practicava la psicomotricitat d' Aucouturier, doncs aquest tipus de psicomotricitat jo no n'havia de sentir gaire i em va introduir una mica i vaig poder veure com feia la psicomotricitat i amb els petits és més difícil de realitzar-la perquè està molt enfocada a interioritzar tot el que passa amb els moviments però sí que és veritat que amb els infants del P2 l'any passat vaig començar a introduir una miqueta, el conte al principi de la psicomotricitat perquè tinguin

una referència una mica representativa del què faran. I els hi va anar molt bé la veritat és que em va agradar molt. Agafava contes que els nens sabien perfectament, el Patufet així, i el personatge del conte feia com si fes el circuit de psicomotricitat i després el seu deixava lliurement, què ells doncs poguessin verbalitzar tot el que feien era està fet com el Patufet ja està baixant a muntanya. I així anava molt bé. La veritat és que va fer molt enriquidor.

M: I si et dic la pregunta de “que entens per educació corporal” què creus que es treballa o què volen dir aquestes dues paraules.

Jo i educació corporal. Tothom et diria doncs és. Tots els moviments que fem o tot el que treballem amb el cos. Jo crec que va molt més enllà perquè realment el cos va lligat a la ment i també va lligat a les emocions. Llavors per mi l'educació corporal engloba aquests tres punts claus que els són d'una persona que són ment, cos i emoció. Llavors jo crec que toca tots els paràmetres han d'estar en harmonia en el moment que tu fas un moviment o que fas una activitat o que ho fas qualsevol acció.

M: I sobre això que m'estàs explicant és important l'educació corporal a l'escola bressol?

M3: Molt important i important perquè com jo ara que estic amb els bebès ho veig molt, és el moment que ens comencem a bellugar com començar a veure aquestes connexions mentals. Aquestes connexions emotives també que s'hi fa per exemple alguns nens que si passa que són com presoners d'ells mateixos. Veus que es volen bellugar perquè la seva ment poder és més encuriosida o ho volen agafar alguna cosa perquè tenen ganes de començar a bellugar-se i no poden perquè el seu cos no respon perquè encara hem de fer aquestes connexions encara hem de fortificar una mica els músculs i llavors veus perfectament com aquesta connexió és harmònica. A la vegada que és tan important això poder donar eines als nens perquè puguin veure que si volen moure els braços, els més forts perquè es veu que es belluga i estan descoordinats en aquell moment perquè no saben com fer-ho i llavors no és com fer exercicis, estem movent les cames i ho verbalitzen, el que fem li dóna eines van millorar i es van com alliberar i veus com els hi canvia l'humor, estan més actius sempre es va relacionar.

M: Aquí a l'escola feu psicomotricitat, però podries explicar una mica la metodologia.

M3: En principi fem una psicomotricitat molt lliure. També depèn de l'edat que fem. Nosaltres intentem muntar circuits que siguin atractius per als infants i en principi a fi que

fem una mica de repàs perquè puguin veure com bellugar-se. El tema de tenir cura de no fer-se mal en el moment de fer els moviments de pujar i baixar o de empuxar-se que tinguin una mica de cura i llavors deixem una mica una estona més lliure perquè es pugui interactuar amb el seu cos i interactuar amb els objectes. Però ja et dic les diferències d'edat són molt diferents perquè jo per exemple amb els bebès sí que faig molts exercicis de contacte, és molt guiada la psicomotricitat. Després dedico una estoneta que puguin interactuar amb els objectes però veus que com que li falta moviment no interactuen gaire o sigui fan molt més exercicis quan jo les cames els poso en posició de gateig, els ajudo que no pas de manera lliure. Això també va evolucionant amb el temps començant a fer-ho sols i a la motricitat vas deixant que ells experimentin amb els objectes. Els hi poso obstacles que són més baixets que tinguin la curiositat, poso un pilot de joguines i amb un poso una joguina que sigui més atractiva perquè vulguin agafar-la i coses així bé i amb els grans ja has vist que és molt diferent, amb els nens sobretot treballem molt és la força amb les cames i els braços. Per això tenim una escala, les escales perquè creiem que en aquesta primera fase és molt important la coordinació, per això treballem molt de gateig perquè també va tot lligat al descobriment de la lateralitat. El desenvolupament de l'escriptura que serà més endavant. Doncs aquests passos previs de la coordinació creiem que són molt importants i es treballa amb molta coordinació i molta força per agafar molta força dels músculs i sobretot que comencin a fer aquestes representacions mentals. Quines parts del cos estic movent, quan salto o quan corro o quan repto. Una mica verbalitzar sobretot cap al final de la psicomotricitat, jo quan feia la pràctica de la psicomotricitat d'Aucouturier demanava que hem fet. Quines parts del cos hem mogut. I així és també feien aquesta representació mental. És una cosa que "haver" que jo la vaig fer perquè jo també la vaig veure de fora. Però jo també li he comentat a les meves companyes que van molt bé sobretot amb els més grans perquè els petits els costa més fer aquesta representació que ara comencen a descobrir les parts del cos. Però si dius aixeca la mà i no saben. I és diferent però amb els grans sí que funciona i la veritat és que van molt bé.

M: I això dels bits va paral·lelament a la psicomotricitat, ho relacioneu també amb la psicomotricitat?

M3: Això dels bits és més dirigit cap a l'atenció. La relacionem perquè és un moment que just després dels bits que en un moment de tensió introduïm en moviment de coordinació perquè es tingui més possibilitats a l'hora de fer el gateig on vas.

M: Es com ei, para un moment...

M3: és com per fer un stop i es prepara. I es prepara per fer aquest moviment de coordinació.

M: I ahora de fer la psicomotricitat. Teniu algun objectiu específic per a cada sessió o és més general de tot el curs.

M3: És més general de tot els curss. No ens proposem que al final d'aquesta etapa el nen ha de fer això perquè cada nen evoluciona al seu ritme i d'una manera diferent. Poder tenim més que acabem el curs i no sabem aguantar-se de les barres de l'escala però el que volem és que experimentin, experimentin amb els diferents subjectes. Que tot el que puguem posar a l'abast. Doncs sigui una experiència més per a ells i llavors és el seu ritme aniran evolucionant la seva motricitat.

M: Molt bé. I a part de les sessions de psicomotricitat. Teniu l'educació corporal integrada d'alguna manera a la vida de l'aula de l'infant o només la treballem en aquest moment.

M3: “Bueno” realment jo crec que com que l'educació corporal és el que té dic que engloba més que el moviment del cos. Doncs jo crec que quan treballem tot el tema de manipulació, d'activitats sensorials també estem treballant “psico”. Com una de les maneres perquè els nens a través dels sentits experimenta altres textures i també fa un moviment del cos i tot això ajuda a la representació de subjectes del cos. I jo crec que a infantil és molt difícil diferenciar de ara estem fent “psico”, ara estem fent plàstica, és molt difícil categoritzar les coses que fem. I jo crec que l'educació corporal està present en el moment que el nen és desperta i comença a bellugar-se fins que se'n tornen a dormir.

M: I amb el tema de la formació. Creus com uns estudis de la universitat s'està preparat per donar una classe de psicomotricitat o que es necessita. Que es necessitaria una formació complementària.

M3: Jo crec que la psicomotricitat és un tema que és deixa com molt de banda, en el sentit de preparem això per fer “psico” però en aquestes edats potser no és tan important perquè anem a descobrir el seu cos i hi ha d'evolucionar per si mateix que potser una ajuda però és com és com tot més intuïtiu en aquestes edats. Però jo crec que a nivell de P3 P4 i P5 sí que falta en la psicomotricitat com una intenció, de dir estem treballant en això i perquè ho estem treballant o quin és l'objectiu de muntar aquest circuit o quin és l'objectiu de fer

aquest tipus d'exercicis i no altres. I llavors també de dir als nens, estem fent això perquè avui anem a treballar les cames i donar un perquè. Llavors jo crec que aquesta intenció sí que falta que jo la vaig veure per exemple a l'escola Ítaca, si que tenien aquesta part de intenció de què era tot allò de la psicomotricitat d' Aucouturier, de dir preparem un conte perquè els nens puguin fer una representació mental. Després parlem amb els nens "havere" com s'han sentit, que han fet, quines parts del cos han treballat. Però altres pràctiques que vaig fer doncs no veia aquesta intenció, tenien una activitat més que els nens s'ho passaven bé molt bé, es movien. Sí que és veritat que treballes el cos per què el treballes. Però no es lliga amb l'emoció i la psicologia que és l'important i és el que engloba realment la psicomotricitat.

M: Alguna cosa més que vulguis afegir?

M3: No

M: Doncs moltes gràcies.

4. Entrevista mestra 4

Miriam: Em podries explicar una mica la teva trajectòria, que has estudiat, com has arribat aquí.

Mestra 4: Vaig començar. Vaig acabar el batxillerat i vaig fer el Cicle Formatiu de Grau Superior d'Educació Infantil. I vaig començar a treballar a una escola bressol de TEI. I llavors amb el pas del temps aquella escola va començar a baixar el nombre de nens que hi havia i vaig començar a estudiar altre cop per fer magisteri. Just quan vaig acabar el TEI fa molts anys vaig començar a estudiar la carrera. Llavors per incompatibilitat d'horaris no vaig poder continuar i al cap d'uns anys vaig tornar a la FUB i vaig estudiar la carrera d'educació infantil. I ara estic treballant a una escola i estic de tècnic d'educació infantil a la llar d'infants.

M: I quant de temps has estat en una escola bressol?

M4: doncs amb el TEI gairebé 15 anys i ara aquesta 2 mesos.

M: I alguna formació específica en psicomotricitat?

M4: Molt poca cosa, era un curs que vaig fer a [indescriptible], que era llegir unes lectures però molt poca cosa. El que més la dels estudis d'Educació Infantil i com a tècnica.

M: I si et dic les paraules educació corporal. Que creus que es? Què creus que es treballa?

M4: És treballa tot el cos però també tot el pensament. És que es tot. Conèixer l'espai, el teu cos, les teves possibilitats, el que tu pots fer.

M: I creus que és important l'educació corporal a l'escola bressol?

M4: Sí. Perquè es comença a fer esquemes. Comencen a conèixer la percepció del propi cos, les seves possibilitats. És important poder explorar, la lateralitat, és que es tot. L'educació corporal comença des de petit encara que no la vulguis treballar és que ho fas és important dedicar temps, pensar-hi i crear l'espai també.

M: I actualment a l'escola on estàs fent algun tipus d'educació corporal?

M4: Així específica, un cop a la setmana anem a un espai que és diu "Aula de coixins" i allà fem propostes i reptes psicomotrius però llavors a les classes fem danses. Es treballa. O

sigui cada dia fas alguna cosa relacionat amb l'educació corporal però pensada específicament per corporal ho fem divendres.

M: A l'escola feu psicomotricitat

M4: Si, els divendres. Però al pati també tenim diferents desnivells, que hi ha propostes de psicomotricitat, però fem psicomotricitat cada dia al pati de l'escola.

M: O sigui que la teniu com integrada, no?

M4: Si, perquè al pati hi han rodes, estructures i s'enfilen i llavors el pati també té desnivells o sigui que treballar psicomotricitat és treballa cada dia que passa que sí que a nivell d'aula hi ha un dia que el destinem exclusivament a centrar-nos en aquest tema.

M: I utilitzeu alguna metodologia en concret?

M4: En el que sempre que sigui més un rutina, metodologia seguint una metodologia no ho fem, això sí, sempre fer el mateix. El que sí que fem a l'entrada. Abans d'entrar a l'aula de coixins, recordem la norma que el material no el podem tocar fins que no anem al racó de les sabates i les traiem. Llavors quan es treuen les sabates, interactuem lliurement amb el material, normalment ho fem lliurement, a no ser que algun dia vulguis fer circuits però no ens agrada gaire lo dels circuits, perquè fem circuits tothom acaba fen el mateix. En canvi si ho fas amb propostes i reptes i així, cadascú pot arribar on vol i no pressiona a ningú que faci res. Normalment fem això diferents materials i diferents propostes que ells puguin anar fent però en funció de les possibilitats. I com estan barrejats els infants d'un any i de dos va millor que no pas plantejar un circuit que sigui per tothom igual. Llavors entrem, ens traiem les sabates, llavors tu ja tens el material i això i al cap d'uns 30 minuts. Diem d'aquí cinc minuts, els avisem, que d'aquí 5 minuts el material es guardarà, llavors al cap de 5 minuts canvien la musica , posem una música posem una música més relaxant, recollim tot el material i anem a calçar i llavors anem cap a la classe. Llavors si que el material varia perquè hi ha dies que fem psicomotricitat. L'altre dia vam fer una sessió amb tubs i caps de cartró, que els poguessin fer, hem fet amb teles, amb material de psicomotricitat, les espatlles, unes estructures que tenim de fusta, pilotes, anem variant. El que si que normalment ho fem lliure perquè tothom pugui arribar a fer sempre hi ha una seguretat, però així cada infant pot arribar on vulgui sense pressionar-lo a que ho faci.

M: Teniu algun contingut en concret o un objectiu per a aquella sessió o és més llarg...

M4: Normalment a les sessions conjuntes si que tens un objectiu però les que fem normalment, són les que cada nen pugui arribar i experimentar i vegi les seves possibilitats i que mica en mica siguin capaç de fer mes coses. De totes maneres hi han sessions que fem teles, ja et centres més en si fan joc simbòlic, fem mes propostes psicomotrius que es centres més en la superació, en el fer però depèn el material si que et plantege uns objectius.

M: Feu algun tipus d'avaluació al final de la sessió.

M4: Normalment en parlem però a nivell escrit no, a no ser que sigui una cosa que ens ha cridat l'atenció, però sí que si parlem i diem, doncs mira, aquest avui a fet això, si que ens fixem i mira aquest que és més tímid ha aconseguit tal, el que fem es molta observació i si que anotem les coses importants cada dia. No ens plantegem que un nen arribi a la tercera espatllera i tothom tingui que arribar allà però si que ens fixem en la avaluació de cada nen. I llavors sí que trimestralment sí que enviem a les famílies un informe i que s'explica això. Però això agafar un paper que digui hem de pujar fins al revolt tres i a veure qui ho assoleix no. El que ens fixem és en funció de cada nen al final parlem. I si que recollim les coses les més rellevants del dia.

M: O sigui que vosaltres actueu com d'observadors.

M4: Si, bueno i vetllar per la seguretat, has d'interactuar per la seguretat.

M: I paral·lelament això de la psicomotricitat. Com a persona encarregada de la sessió de psicomotricitat. Per què estàs tu sola o estàs amb algú.

M4: No, som dues

M: Creus que amb uns estudis de la Universitat. Es podria donar bé una classe de psicomotricitat. O creus que potser es podrien complementar aquest estudis de psicomotricitat.

M4: Sempre es diu que el millor ampliar els coneixements per això hi ha la formació permanent. El que sí que reps una base, que passa que clar en funció dels nens que tens. També has de llegir i formar-te una mica més per oferir el que has d'oferir.

M: I com a persona, t'has trobat amb algun impediment perquè vulguis fer una cosa i l'escola no t'hagi deixat.

M4: No

M: Sempre estan oberts.

M4: A l'escola que estic ara hi ha molt material però l'escola que estava abans estava més limitada, llavors havia poc material, llavors t'has de buscar molt la vida per fer més coses amb cartró, amb teles. Clar llavors el material que tens però a nivell d'escola que et diguin que no facis això, no. El que passa es que el material et condiciona però l'escola que estic ara no.

M: Doncs alguna cosa més que em vulguis dir.

M4: No, ja està, espero que t'hagi servit el que t'he dit.

M: Gràcies.

5. Entrevista mestra 5

Miriam: Em podries explicar una mica qui ets, la teva trajectòria professional.

M5: Sóc la tutora de EI2 i són la psicomotricista de la llar d'infants. Porto al grup d'EI2 que anem a fer dos sessions setmanals de psicomotricitat d'uns 45 - 50 minuts i també faig la psicomotricitat del grup paral·lel, de EIA hi ha una hora setmanal que psicomotricitat els hi faig jo, per observar-los i per portar tot una mica. I a part de tot també tenim un grup de psicomotricitat a la llar d'infants on fem una mica un feedback amb les tutores de EI1 I EI0 per anar tots en la mateixa línia en la manera de fer la psicomotricitat a l'escola i ja està no sé.

M: I la teva formació acadèmica?

M5: Sóc mestra d'educació infantil i a part tinc un màster en psicomotricitat.

M: I si et dic la pregunta que entens per educació corporal?

M5: educació corporal? És l'educació del cos i és el aprendre a manifestar-se a partir del moviment, a partir del moviment i de les vivències que vivim en el nostre en el nostre treball corporal. Doncs es desperten unes emocions, es desperten unes inquietuds, que és més fàcil de després poder doncs manifestar-te.

M: Creus que és important a l'escola bressol?

M5: Molt important, molt important, a part de la importància que tenen un moviment en aquestes primeres etapes és super important que aprenem a corregir que aprenguem a ajudar els nens a moure el seu cos amb harmonia i amb satisfacció, amb tot això que comporta ajudar-los a que tinguin una bona educació corporal en el dia a dia, en les rutines que es fan i en tot en sí.

M: I a part de la psicomotricitat com ja m'has dit abans hi ha algun altre tipus d'activitat que treballeu l'educació corporal?

M5: Bueno, és que en les rutines del dia a dia entren en els hàbits, ja quan entres a dir el bon dia tu ja observes els nens a l'hora d'entrar a la classe i els hi dius què et passa i el seu manera de caminar. Observes durant tot el dia, jugant al pati. Primer observes que no tenen força per posar aigua els ajudes. Després amb el temps els sols ja es fan més

autònoms i poden ser ells qui es posin l'aigua, a l'hora de treure's les sabates primer et demanen ajuda després més endavant s'ho fan ells sols en el dia a dia. L'educació corporal està a totes les rutines no és només a la sala de psico. No és només el que es fa allà dins sinó en tot el dia a dia de l'escola, es que és molt difícil en aquesta primera etapa separar una cosa d'una altra, és una educació global i així ho entenem aquí a la llar.

M: I a l'hora de fer per exemple la psicomotricitat teniu un objectiu a casa sessió o objectius en general.

M5: Són objectius generals, generals perquè com és una sessió, són sessions obertes no saps què passarà dins aquella sessió. I llavors observes a cada nen per individualment tot i que en tot el grup perquè és una manera de fer cohesió de grup, a part observes el nen, cada nen amb la seva individualitat. Observes si aquell nen aquella sessió li costa més fer alguna altra cosa i et demana ajuda observa si aquell nen en aquella sessió no està fent allò altre. Llavors convides a fer-lo, cada sessió són obertes i no hi ha un objectiu perquè jo a la meva manera de veure la psicomotricitat penso que si et marques un objectiu llavors no estàs fent Aucouturier perquè l'Aucouturier per a mi és deixar fer perquè es manifestin i si jo preparo una sessió llavors estic fent-me un objectiu. I llavors és una sessió més pautaada perquè vull que facin i aquell moviment o aquell altre llavors això ho fas amb el material que els hi dones. Si els dones un tipus de material sabràs que sortirà una cosa i si els hi dones un altre tipus de material sabràs que hi haurà un altre. I llavors jugues amb el material no és. Els objectius són generals però segons el que passa o reculls.

M: I sempre treballeu Aucouturier?

M5: Si, ja es comença des de la llar d'infants fins a P5 que es van seguint la mateixa línia, la mestra que hi ha fent també és psicomotricista, la mestra del parvulari i llavors seguim la mateixa línia compartim l'espai que és la sala de psicomotricitat que has vist i la gran i llavors els de un any tenen una sala més petita i allà hi van més aviat a fer moviment. A més a més segueixen el mateix ritme però amb ser nens tan petits, costa molt que passin per tots els tots els espais. Llavors se'ls hi convida una mica però queda tot una mica en el mateix espai i el motriu del simbòlic fins a l'últim trimestre, no se separa amb els d'un a dos anys costa molt. I llavors de zero a un també se'ls hi donen propostes però més aviat el que fas és que hi hagi un moviment perquè estan coneixent el que és el moviment del seu cos i

amb els de zero a un any és anar seguint i anar observant quins són els seus moviments però més aviat seguim la mateixa línia fins a P-5.

M: A l'hora de fer la sessió, t'has trobat amb algun impediment que tu vulguis fer una cosa i que no puguis.

M5: Sempre hi ha alguna cosa perquè tu et penses que faràs una sessió d'una manera. I quan arribes a la sala segons com estigui el grup si està molt neguitós sí. Si no veus que no tibant si s'enreden molt entre uns i els altres. I tal. Llavors has d'anar canviant la sessió. Jo crec que les sessions els que manen en la sessió són els nens. Jo el meu súper objectius de les sessions són el que passa a la sala de psico es queda a la sala de psico és molt diferent del que passa a dins de l'aula, l'aula hi ha unes normes i uns límits a la sala l'única norma que hi ha és no fer-se mal i no fer mal als altres. I per la resta lo que passi el que passi està benvingut a dins de l'aula de psico.

M: I ara se m'ha ocorreix un altre. Paral·lelament a tot això dels infants, en general els mestres creus que estan capacitats i formats per donar una sessió de psicomotricitat?

M5: No, un psicomotricista, és psicomotricista perquè li han ensenyat a ser-ho i té una visió del que passa dins de la sessió de psico que un mestre que no tingui aquesta formació se'ls hi escapa. Jo per exemple jo vaig conèixer les sessions de psicomotricitat de l' Aucouturier a la universitat però quan jo volia fer psicomotricitat amb els meus infants era impossible perquè no se'm escapaven moltes coses i d'aquí em va venir les ganes de formar-me com a psicomotricista. I llavors després de dos anys de formació t'adones de totes les coses que passen a la sala de psico que se t'escapen ja no només és a la sala de psico sinó omple la teva visió de tot. La fas més àmplia. Tot molt integrat i molt globalitzat. A la llar d'infants i als cero - sis. Jo crec que la sessió d'avui ha anat súper be, i estic contenta perquè tot el que ha anat passant si que n'hi ha coses ja veus que hi ha algun conflictes que intentes anar-hi i tal, és això veure-ho tot, però jo crec que la sessió d'avui ha sigut molt maca.

M: I suposo que has vist una evolució, no? del principi fins ara.

M5: I tant! Si haguessis vingut al principi que no es treien ni les sabates sols que els hi havíem d'ajudar. La sessió quedava reduïda com a molt 20-25 minuts perquè tot el treball aquest d'arribar fins a la sala de treure's les sabates, de seure i esperar el torn de fer una mica d'entrada donar reconeixement als infants que no hi són. Donar reconeixement als

infants que no van venir a la sessió anterior, que no van poder ser perquè estaven malalts etcètera. Doncs aquest reconeixement com a grup després aixecar-te i després tirar la muralla perquè comenci l'explosió d'activitat. Doncs pensa que al principi era impossible quedava tota molt barrejada i ja només arribar a la sala i treure les sabates era començar a jugar-hi. I d'aquesta manera doncs crec que cada vegada més hem anat pautant i limitant i d'aquesta manera queda més bé i més ben recollida. I ja està.

M: Doncs molt bé. Moltes gràcies.

6. Entrevista mestra 6

Miriam: Em podries explicar una mica la teva trajectòria professional. Quants anys portes com a mestre. Quins estudis tens.

P6: Doncs mira jo vaig fer Educació Especial. Quan vaig acabar la carrera hi havia poca natalitat, tancaven aules, de totes les escoles i això. Hi costava molt entrar dins el món laboral. Llavors vaig anar a fer pràctiques de segon de Magisteri a l'Escola Paidos i em vaig quedar allà a l'escola bressol. Em van agafar per treballar-hi allà. Bé i ja vaig fer segon i tercer. Mentre estudiava treballava a l'escola bressol d'allà. Quan vaig acabar la diplomatura que "llavorens" era diplomatura ja vaig agafar algunes substitucions d'allà a l'escola mateix d'infantil tot i que ja tenia educació especial però "bueno" ja em vaig quedar a l'etapa infantil i mai he treballat d'educació especial.

M: Mai?

P6: Mai. Vaig anar a fer pràctiques a altres llocs però mai he fet d'educació especial. Llavors em vaig quedar uns quatre o cinc anys allà i "llavorens" ja van sortir les, van sortir les places d'aquesta escola que es muntava, l'escola X i m'hi vaig presentar en uns exàmens que feien els de l'Ajuntament i tal i "cual". Em van trucar, em van cridar per venir aquí per estrenar l'escola. Quan vam arribar aquí estava tot per muntar tot per fer. Però "bueno" estic aquí des del moment 1. Van obrir aquesta escola ja fa uns 16 - 17 anys, "vale"? I ja està la meua trajectòria s'acaba ràpid.

M: Lo d'educació especial? Que pots exercir des dels zero fins a adolescents o...

P6: sí, fins primària. En teoria infantil no ho pots fer sent d'educació especial. Però quan vaig entrar aquí miràvem que una diplomatura o dos d'infantil i una que non ho fos. Llavors en aquell moment que vam entrar vam entrar una d'educació física, una educació especial i la resta érem d'infantil. Ara hem anat variant aquí a l'escola.

M: I alguna formació en educació corporal o a la carrera us feien fer una assignatura

P6: A la carrera vam fer assignatures de l'educació física. També vam fer, es clar jo com que vaig fer educació especial, era gimnàstica adaptada per a cadires de rodes, amb gent invident. També vam fer però llavors t'havies de formar. T'havies de formar fora de la universitat. Llavors hem fet molts cursets. Això sí vam fer un curset "psicomotriu" si bé, una

noia ens va ensenyar el mètode Aucouturier aquell. Específicament d'això no hem fet res més. Llavors cada any a l'escola es fa 20 hores de formació. Llavors ens les demanem del que creiem que necessitem.

M: Si et dic educació corporal. Què em podries dir amb aquestes dues paraules. Que significa educació corporal per tu.

P6: Bé, moure't, potser, expressar, saber-te expressar en el que necessitis amb el cos de la manera que necessitis a cada moment.

M: I creus que es important l'educació corporal a l'escola bressol?

P6: Molts, és molt important perquè és una necessitat bàsica dels infants poder-se expressar i en aquestes etapes tan canviants d'escola bressol potser és el que més necessiten. Doncs per posar-se drets per expressar sentiments quan no hi ha llenguatge, necessita treure d'altres maneres a vegades.

M: I actualment feu algun tipus d'activitat corporal a l'escola?

P6: Fem sessions una setmana de motrius, aquí a l'escola mateix i llavors un cada quinze dies. Els grans anem al Pujolet fem una sessió al Pujolet. I la del Pujolet l'estructurem, bàsicament, al principi fem com carreres com un escalfament, amb imaginació, ens imaginem que som animals venim correm d'un costat a l'altre, caminem. Intentem fer algun joc també que ja en saben algun de córrer, "d'atrapar-se" i tibar la cua, ho així i llavors, hi ha l'altra part que és com és lliure. Presentem un material que tenim allà al Pujolet, presentem el material que tenim, i els deixem lliure perquè vagin investigant.

M: Per què tema material que em comentaves abans

P6: "Bueno" el material del Pujolet és una mica pobre, abans, doncs abans feien, l'Ajuntament invertia més diners i teníem cada vegada material nou i coses més "chules" i ara doncs cada vegada tenim quatre coses i prou i es fan malbé i no les tornen a portar, no en compren de noves. I clar de mica en mica es va quedant en res, quatre coses.

M: I a l'hora de fer les sessions de psicomotricitat teniu algun contingut, objectius en aquella sessió, ho és més que el trimestre o el curs.

P6: Tenim els seus objectius i els continguts de tot el curs de psicomotricitat i per cada sessió concreta no, no els concretem allò en aquell moment ho fem general. Llavors es tracta també del final de curs quan fem una avaluació del que hem fet de com ens ha anat aquest any. Fem la memòria del curs

M: De cada infant o en general?

P6: “Bueno” la memòria és general. Però nosaltres així com nosaltres a la reunió destinem un dia per fer una mica de buidatge de cada infant. Com li ha anat tot perquè així també ho saps millor a l'hora de fer els informes. I tot això.

M: I el tema de l'avaluació, en aquella mateixa sessió fer algun tipus d'anotacions o quan arribeu aquí feu algun tipus d'anotació o només algun aspecte interessant i ja després ho apunteu.

P6: Les anotacions que fem és per exemple si quan introduïm una cosa diferent com ens ha funcionat. Si no ens ha funcionat. Si hi ha hagut un canvi o alguna cosa que ens cridi l'atenció en aquell moment no fem un buidatge de cada nen de cada sessió. No. És una cosa més puntual de la sessió, “goita” avui he introduït tal i resulta que ha funcionat per això i per allò i en comptes de deixar-li el material la primera hora m'ha funcionat més. I això cal tenir-ho en compte perquè potser l'any que ve seria millor o les pròximes sessions. Coses així més generals. Si que ho apuntem.

M: I el tema de la metodologia havies explicat què feu...

P6: Si, bé, nosaltres ens esperem tots a dins el vestuari. I quan tothom arriba fem un tren i sortim a fora el que és la pista el tros de pista que ens toca. Llavors ens assentem tots allà a la pista i comencem fent un escalfament. L'escalfament ve a ser dirigit, cada vegada ens esperem, correm d'un costat a l'altre, ens imaginem coses “bueno” és un escalfament i també un joc també dirigit. Quan acabem aquesta part més dirigida presentem un material els tornem a seure, ens assentem, al que nosaltres diem a la ratlla vermella. Perquè no és despistin. I llavors presentem un material que solem presentar nosaltres els ensenyem i els diem que s'hi pot fer amb aquell material que normalment per què serveix. O què s'hi pot fer. Llavors ells juguen durant una estona. Si donem pilotes amb les porteries i les cistelles de bàsquet o si hi ha un circuit muntat amb bancs per poder tenir equilibri i o “colchonetes” per tombarelles o salts i llavors ells estan una estoneta uns 25 minuts, entre 20 i 25 minuts

que ells disposen d'aquest material i van jugant. I després ja fem la recollida. Recollim el material i fem una "rotllaneta" i en aquella "rotllaneta" fem com el tancament, ens assentem a terra fem com una mica des d'estiraments i relaxació respirem fondo. Intentem fer alguna cosa de ioga que és més com per relaxar-te per exemple la respiració de la l'abella, la papallona, moure els braços o alguna postura per exemple, per abans de marxar, el llenyataire, coses més de relaxació, dir que sí, dir que no, o aixecar les mans molt, molt amunt fins que toques el sostre, com per estirar el cos, tot el que hem fet servir i quan ja estem, llavors ens aixequem suaument i intentem fer un tren per tornar a entrar al vestuari, un cop el vestuari ens posem la jaqueta ens agafem de la corda ja venim. Aquesta seria l'estructura d'una sessió.

M: I aquí a l'escola durant la vida diària. Teniu integrada la d'educació corporal durant més estones?

P6: Sí sempre és present, tot el dia dins l'aula. Primer perquè tens un racó tou en el qual ells es senten, s'estiren i poden expressar-se en aquell racó, dins l'aula també hi ha un escenari en el qual ells poden expressar-se també, muntar coses, fer titelles i llavors de tant en tant també tenim un mòdul d'espuma, d'aquests d'espuma, que també serveix com per enfilejar-se, si és que hi ha la necessitat o baixar. I a part d'això és que és sempre, l'estona que sortim al pati. També és molt motriu. Les coses que tenim al pati que si les piràmides per escalar, tenim peces d'escalada enfilejar-se a l'arbre que hi ha penjat a la roda, la muntanya baixes i pugues per la muntanya, tot motriu, les pedres poder escalar per les pedres que hi han i quan no ells també s'ho busquen. Si tenen la necessitat. Investiguen, enfilejar-se a l'arbre. Ara ho estan intentant. Fa dies, allà a la punta. Sí, l'altre dia el Jonás estava a dalt. "Bueno" és baixet eh. Però ell intentava pujar a dalt i després no podia baixar.

M: Déu n'hi do.

P6: Sí és molt present perquè aquesta edat la motricitat és molt important per ells però és molt necessària. T'ho demanen constantment.

M: I ja per acabar penses que amb els estudis que rebem des de la universitat del tema educació corporal, creus que n'hi ha prou per poder dur a terme una sessió de psicomotricitat o potser caldria més formació específica.

P6: Home, jo penso que clar, el que feu ara vosaltres tampoc no ho sé.

M: Però amb els teus estudis

P6: Amb els meus estudis, jo em vaig haver de formar, bé de buscar, de mirar com estructurar-ho. Quina tendència m'agradava, que volia aconseguir. Vaig haver de mirar-ho al principi de tot. Que ara fa molts anys però que era més al principi, per muntar una sessió. Sí clar perquè apart havia fet educació especial una sessió de psicomotricitat no l'havia fet mai. Vull dir clar llavors jo penso que sí que es necessita, es necessita "algo" extern.

I "bueno" quan he dit això de la trajectòria és veritat que m'he descuidat. Que vaig treballar també un any a l'escola bressol de Balsareny. Sí i també he fet, mentre estudiava feia classes d'adults d'alfabetització. Amb els adults, al Pont de Vilomara un poble que hi ha aquí al costat, d'alfabetització i també amb esplais i tot això.

M: O sigui que contacte amb nens des de sempre.

P6: No sé si això serveix o...

M: Si, tot serveix. Molt bé. Alguna cosa més que es quedi allà al tinter?

P6: I això que és, de formació inicial, específica, continuada

M: Si, això que quan tu vas acabar la carrera has anat fent cursos..

P6: Si, cada any fem cursos a part dels que aquí fem entre tots. Moltes vegades ...

M: Perquè això el porta a una empresa.

P6: Si això és, des de l'empresa ens paguen 20 hores de formació que solem fer alguns cursos tot l'equip junt. Perquè així és més aprofitable per a tothom. Però llavors a nivell individual també moltes vegades hem fet cursos individuals perquè a tu t'interessa, jo he fet cursos per Internet d'aquest de 30 hores

M: online, no?

P6: Si, d'aquests que van bé d'aquests, que serveixen com a punts d'experiència també, per formar te i bé i aquí a l'escola els altres companys també. "Bueno" no sé.

M: Moltes gràcies.

7. Entrevista a psicomotricista.

Miriam: Estem amb la Noemí Cañete.

M: Per començar, podries explicar una mica els teus estudis, quants anys fa que va treure l'especialitat de psicomotricista.

Noemí: Vaig començar a fer l'especialitat de psicomotricitat amb el màster de psicomotricitat preventiva. I vaig començar en el 2013. Em vaig treure els estudis el 2014 del màster. I l'any següent van treure l'especialitat de psicomotricitat terapèutica i llavors s'enllaçaven tots dos. Era el màster en general de psicomotricitat terapèutica i preventiva. Llavors es convertia en màster. Mentida, començo, al 2013 vaig fer un postgrau psicomotricitat preventiva i l'any següent em vaig treure, psicomotricitat terapèutica que tots dos junts eren el màster. Llavors sóc psicomotricista des del 2014 amb el primer postgrau i amb l'especialitat terapèutica el 2016.

M: O sigui que fa poquet.

N: Si, de terapèutica si.

M: I això de, ja és per curiositat, de psicomotricitat terapèutica i preventiva?

N: És més aviat, preventiva és la que es fa a les escoles, que és la de l' Aucouturier, i la terapèutica és el mateix, és igual, però més adreçat a gent amb problemes, amb les persones que tenen alguna dificultat. Ja sigui TEA, motriu, de llenguatge, de tot qualsevol.

M: Fa poc que t'ho vas treure. Però has fet algun curs de reciclatge?

N: Si, cada any, el mateix grup de mestres que vaig tenir a la UVic del Màster de Psicomotricitat. Cada any fan unes jornades de psicomotricitat i llavors hi ha dues jornades la primera va venir l' Aucouturier i ens va fer una xerrada i una ponència. I després les altres jornades també, amb la filla de Lapierre. De reciclatge, quan munten, doncs t'apuntes a fer cursos d'aquests, xerrades i col·loquis. Més aviat també tenim un grup amb la gent que continuem amb els mestres i cada dos per tres ens envien informació, recursos per fer i coses per anar reciclant.

M: I ara més de cara a la funció de psicomotricista. Què s'entén per l'educació corporal i quina relació té amb la psicomotricitat.

N: Doncs jo crec que va lligada perquè l'educació del nostre cos. Penso que el nostre cos quan es mou genera una emoció i genera unes sensacions que amb la psicomotricitat. Tu ho fas perquè els nens i les nenes, els infants treguin aquest aquesta motió o acabin o puguin expressar a dins de la sala amb el moviment amb el fer, amb el jugar, amb pujar, amb el baixar llavors és estar molt lligat. Està molt entrelaçat el que és educació corporal amb emocions sentiments.

M: Creus que és necessària tant la psicomotricitat com l'educació corporal a l'escola bressol des de petits.

N: Des de ben petits, és molt important perquè els nens són molt corporals, són molt sensoriomotor i el moviment és important portar-lo. Perquè veus moltes coses amb el moviment i des de ben petits amb l'escola bressol. Has d'observar quin és el moviment d'aquest nen perquè et dóna molta informació perquè encara no la poden expressar i amb el moviment doncs veus si aquest nen necessitarà alguna cosa. Com és el seu moviment si és harmònic no és harmònic sí necessita algun. Ens dóna molta informació i llavors crec que és molt important i ha de ser un eix vertebral.

M: Quina diferència hi ha entre una persona psicomotricista i un docent que no té aquesta formació específica però que té un altre.

N: Bueno, quan fas la carrera ja em fas psicomotricitat és llavors on jo em vaig enganxar, però jo crec que la mirada que té un psicomotricista no la pot tenir un educador que hagi tingut una pinzellada de l'educació, d'educació física perquè un psicomotricista veu la relació entre el moviment, el sentiment i la sala de "psico" i com s'expressa dins d'ella. Llavors això a una persona que no hagi tingut aquesta formació i no hagi tingut un treball corporal. No ho sap veure, no ho sap veure, ni demostrar no sap no té la consciència que té un psicomotricista formada només per ell.

M: I la tasca d'un psicomotricista quina és?

N: La tasca d'un psicomotricista és estar present a dins de la sala, estar present per acompanyar a l'infant i a les persones perquè no és només, un psicomotricista també hi ha per persones adolescents, per a adults, per vellesa, és a dir la psicomotricitat avarca tot les etapes d'una persona llavors la seva tasca a dins de la sala és observar, estar present, d'acompanyar la persona. D'escolta, d'escoltar-la de demanar si necessita l'ajuda, és a dir

més aviat és d'estar pendent de que a dins de la sala la persona es senti a gust reconeguda i tingui ganes d'expressar-se. Ja no només corporalment sinó també en el llenguatge i en tot

M: Creus que hi ha una metodologia més efectiva que d'altres?

N: No, jo crec que estan tots més entrelaçades perquè si com bé diu la història de la psicomotricitat que van començar Lapierre amb Aucouturier, tots dos junts després es van separar i Lapierre es va tirar més cap a la relació. I en canvi l' Aucouturier es va tirar cap a una altra banda més de l'educació. Però jo crec que queden tots molt entrelaçats, que tots dos miren el mateix moviment, a partir del moviment l'emoció i el sentiment que puguin expressar-se dins de la sala. Vull dir que no hi ha una metodologia més adient. Sí que és veritat que hi ha en les dues vessants la psicomotricitat dirigida i la psicomotricitat no dirigida, jo crec que amb la psicomotricitat dirigida el nen és impossible que s'expressi, li estàs donant unes ordres està fent el que està fent. Vull dir, sempre s'ha dit i està demostrat que el nen viu i fa, és per ell mateix és el que queda. Doncs jo crec que amb la psicomotricitat dirigida, no és tant, no és tan vivencial allò, no està vivint allò sinó que estan fent unes directrius que els estàs donant i no sé, no ho veig, és diferencien aquí però que no veig que sigui una cosa diferent.

M: Bueno mes o menys, ja me las respòs. Però quin rol ha de tenir la persona psicomotricista?

N: Estar present, estar present i tenir cura que ningú prengui mal. I més aviat està present.

M: I lo ser participant o no?

N: Participativa. Jo crec que en aquestes edats a l'escola bressol és molt difícil de diferenciar, de dir no, no participo, només estic present i jo no hi jugo, és molt difícil. Llavors jo considero que sí. Tot i que no hi hauria de posar-se a l'alçada dels infants. Jo crec que vulguis o no una mica sí perquè d'aquesta manera l'infant que no, no que no fa, llavors se sent una mica millor com per fer. I llavors jo crec que sí, que és que sí. Que ha d'actuar sense perdre de vista el que hi ha dins de la sala. Més aviat que actuar és com diria jo, incentivar perquè quan una vegada comença l'adult el joc, l'infant s'enganxa de seguida sense deixar de banda el que és la vista general de la sala. "A part" que amb aquell nen que tu estàs fent. N'hi ha d'altres que estan jugant per una altra banda. També s'han de sentir recolzats.

M: Sobre el tema de l'actuació davant d'algun infant que té alguna dificultat, se li ha d'adaptar tota la sala, un tros, no se l'ha d'adaptar i ell és el que ho ha de fer tot la seva manera?

N: No, no s'ha d'adaptar la sala però sí segons seran mirar quina és la necessitat educativa que té i llavors, doncs sí l'escala té quatre graons que aquell nen pot pujar un, doncs acompanyar-lo a pujar un, si més endavant vol pujar dos, doncs acompanyar-lo a pujar dos. O si és un nen que només pot rastrejar perquè les cames no l'acompanyen i tal, doncs, el psicomotricista pot fer de les seves cames, ajudar-lo, però jo crec que adaptar, d'estar adaptada no. Fer que pugui ser que ell es pugui moure més adient per la sala si, fer-la més còmoda per a ell si però adaptar en si, no, adaptar-la a les seves necessitats no perquè llavors el nen no se sentiria com la resta. El que volem és que ell estigui a gust fent és acompanyar-lo. Sí que és veritat que l'adult en aquest tema dins, més d'una mirada més terapèutica és acompanyar-lo fent.

M: I per exemple ara se m'acut, t'ho explico amb un exemple: un infant que vol pujar a una escala, no té cap necessitat específica però no pot. La persona de seguida l'ajuda o espera el que li demani.

N: Esperar, és un altre dels rols. Esperar. Esperar i observar què passa. Jo et poso l'exemple que jo tenia una nena i cada any passa. Cada any passa que a la sala de "psico" hi ha unes escales i el primer dia et puja una. I la torna a baixa. Llavors tu vas allà i veus que torna a pujar un altre i dius: t'ajudo. Necessites ajuda? Demana, sí llavors la nena et posa la mà o el nen et posa la mà. Això vol dir que potser vol llavors ho provarà amb tu. Un altre dia hi anirà i pujarà "dos" escales. Un altre dia anirà i pujarà tres escales i potser al final ja acabat de pujar-ho tot i quan ha arribat al dalt de tot salta. És el temps d'espera, el temps d'espera és molt important a la sala de psico perquè els hi dónes, el que es, esperes més és veure la satisfacció quan ja ha arribat a dalt, ha saltat. Veure la satisfacció final del nen. Ho he aconseguit jo. Jo és a dir els hi dóna una seguretat també i els aporta molta autoestima perquè ho fan sols, és ajudar però acompanyar, amb la mirada, amb una mà, amb "algo" que ell t'ho demani.

M: És super interessant això que m'expliques, estic embovada d'escoltar-te. Tema avaluació?

N: Doncs, cada sessió en finalitzar la sessió tenim unes graelles o fins i tot una llibreta i les coses que van passant és a dir aquell nen aquell dia que ha passat amb el material. Nosaltres donem importància, és la relació amb el material. Quina relació hi hagut amb el material que tens a la sala. Quina relació hi ha entre els iguals i quina relació hi pot haver amb l'adult i llavors observacions que hagi fet. Per exemple aquesta avui ha pujat només una escala. Aquell ha pujat només una. Ostres aquell ha saltat. Si hi ha hagut algun conflicte. Llavors tot això tens una taula i ho anotes, totes les relacions, amb els altres, les relacions amb l'adult les relacions amb el material. Quina manera de jugar. Si hi ha començat a fer el joc simbòlic. Si s'han quedat atrapats en el sensoriomotor. Si aquell altre material no m'ha funcionat llavors tot això ho tens controlat en una graella que tu t'omple o fins i tot amb una llibreta d'observacions, lo millor és a l'acabar la sessió. Perquè durant la sessió com vas fent moltes coses doncs no pots estar escrivint. És quan acabes la sessió, dos minuts, ho expliques, del que hagi passat en els diferents moments, tant en l'espai sensoriomotor com en el emocional i sobretot tenir en compte això, la relació amb els altres, la relació amb de l'adult i la relació amb els objectes i llavors observacions diverses que puguin passar. Hi és així i llavors a final de curs a dins del butlletí que els hi dones als pares llavors dius la relació que ha tingut els altres, sí ha buscat molt a l'adult, la necessitat a dins la sala si ha estat jugant amb els altres. Sí potser més aviat ha estat jugant sol. Totes aquestes coses ho fas en un informe redactat.

M: Creus que les escoles bressols les persones encarregades de dur terme la sessió de psicomotricitat. Creus que estan formats, per realitzar-la?

N: No lo suficient, perquè lo que et donen a la universitat, lo que et donen en un cicle formatiu no té res a veure amb el que fas en el Màster en psicomotricitat. No perquè a les universitats o en els cicles formatius hi ha molt treball de grup. Hi ha molt treball que et donen dinàmiques diferents però no et formen, i una persona en el màster el postgrau et formen molt individualment, et formen perquè treballes molt individualment i el treball és de dins perquè com es diu a tot arreu. Per poder veure coses que passen a la sala de psicomotricitat has d'estar neta de prejudicis, has d'estar neta tu. Neta em refereixo a una mirada diferent per poder veure. Per poder veure coses. Si no tens aquesta mirada, per molt que hagi donat dinàmiques de grup o que hagi fet en el cicle formatiu o en la Universitat coses així, hi ha coses que es perden i ho tinc demostrat perquè jo vaig entrar a la carrera em va agradar l'assignatura em van donar unes pinzellades i quan vaig arribar al

postgrau en el màster vaig veure que m'havien donat a la universitat era una petita pinzellada fins allà per mi dir-me, doncs vull dedicar-me més a això. Però crec que és just, és molt just. Llavors és molt difícil. Hi hauria d'haver més formació sobre això.

M: I ara personalment. Creus que s'hauria, que fos obligatori que la persona encarregada...

N: Sí, sí, totalment perquè clar jo ho veig en les meves companyes que no tenen la formació perquè tiben molt de mi i perquè jo els hi dic molt. Mireu això, observeu allò i perquè és lo que hem anat parlant. Però jo crec que sí, que la persona que porta la psicomotricitat a la llar d'infants hauria d'estar formada en això. No qualsevol ho pot fer. No, perquè és perd molta informació.

M: Moltes gràcies.

Annex 2: Taules d'observació.

Mestra 1

	SI	NO	A VEGADES	OBSERVACIONS
1. ABANS				
- El mestre organitza l'espai.	x			
- Explica el que faran.	x			
- Metodologia concreta.	x			Circuit
- Diversitat de material.				Pilotes, màrrega, cordes.
2. DURANT				
- Deixar fer als infants sense interferir.	x			Ajuda si es necessita.
- Actitud d'escolta.	X			
- Fa d'observador.	X			
- Participa en l'activitat.	X			
- Respecta i té en compte el ritme d'aprenentatge de cada infant amb N.E.E.		X		
- Adapta la proposta a infants amb N.E.E.	X			
- Resol conflictes.	X			
- Incentiva a participar.	X			
- Joc lliure.	X			
- Joc dirigit.		X		
3. DESPRÈS				
- Tots recullen.	X			
- Fa participar tothom.		X		
- Fa recull sessió.		X		
- Fa anotacions.		X		

Observacions:

- Infants 1 any grans i dos anys.
- Al principi fan una carrera (per escalfar) amb diferents caminar, com: aixecant cames, saltant, com els cargols, etc.

Mestra 2

	SI	NO	A VEGADES	OBSERVACIONS
1. ABANS				
- El mestre organitza l'espai.		x		
- Explica el que faran.		x		
- Metodologia concreta.		x		Fan estiraments i després a l'aula de psico juguen lliurement.
- Diversitat de material.		x		
2. DURANT				
- Deixar fer als infants sense interferir.	x			
- Actitud d'escolta.	x			
- Fa d'observador.	x			
- Participa en l'activitat.		x		
- Respecta i té en compte el ritme d'aprenentatge de cada infant amb N.E.E.	x			
- Adapta la proposta a infants amb N.E.E.		x		
- Resol conflictes.				No s'ha donat el cas
- Incentiva a participar.		X		
- Joc lliure.	X			
- Joc dirigit.	x			
3. DESPRÈS				
- Tots recullen.	x			
- Fa participar tothom.		X		
- Fa recull sessió.		X		
- Fa anotacions.		X		

Observacions:

- P1 grans i P2 junts.
- Escalfament – sessió lliure amb poc material.

Mestra 3

	SI	NO	A VEGADES	OBSERVACIONS
1. ABANS				
- El mestre organitza l'espai.	X			
- Explica el que faran.	X			
- Metodologia concreta.	x			Circuit
- Diversitat de material.				Tobogan, cercols, bans suecs, escales.
2. DURANT				
- Deixar fer als infants sense interferir.		x		
- Actitud d'escolta.		X		
- Fa d'observador.	X			
- Participa en l'activitat.			X	Quan veu que un infant no pot fer-ho sol.
- Respecta i té en compte el ritme d'aprenentatge de cada infant amb N.E.E.	x			
- Adapta la proposta a infants amb N.E.E.		x		
- Resol conflictes.				No s'ha donat el cas.
- Incentiva a participar.		X		
- Joc lliure.		X		
- Joc dirigit.	X			
3. DESPRÈS				
- Tots recullen.		X		
- Fa participar tothom.		x		
- Fa recull sessió.		X		
- Fa anotacions.		X		

Observacions:

- Infants de P2
- Els infants seuen a la paret i van fent el circuit d'un en un.
- Persona observada diferent a la entrevistada.
- Circuit per tota l'escola resseguint la línia taronja + bits d'intel·ligència + Circuit.

Mestra 4

	SI	NO	A VEGADES	OBSERVACIONS
1. ABANS				
- El mestre organitza l'espai.	x			
- Explica el que faran.	x			Ja saben el que han de fer.
- Metodologia concreta.	x			Circuit lliure
- Diversitat de material.				Màrfeques, espatlles, Pilotes, tubs, teles.
2. DURANT				
- Deixar fer als infants sense interferir.	X			
- Actitud d'escolta.	X			
- Fa d'observador.	x			
- Participa en l'activitat.		X		
- Respecta i té en compte el ritme d'aprenentatge de cada infant amb N.E.E.	X			
- Adapta la proposta a infants amb N.E.E.		x		
- Resol conflictes.	x			
- Incentiva a participar.		X		No obliga, es respecta que no es vulgui jugar.
- Joc lliure.	x			
- Joc dirigit.		X		
3. DESPRÈS				
- Tots recullen.	X			
- Fa participar tothom.	x			
- Fa recull sessió.		X		Diu que a vegades fan contes.
- Fa anotacions.		X		

Observacions:

- Infants de 1 any grans i P2.
- Podem canviar el circuit com vulguin.
- Tenen normes: no fer mal el material, no fer-se mal i no fer mal als altres.
- Cadascú fa el que pot, dintre de les seves capacitats.

Mestra 5

	SI	NO	A VEGADES	OBSERVACIONS
1. ABANS				
- El mestre organitza l'espai.	X			
- Explica el que faran.				Ja saben el que han de fer.
- Metodologia concreta.	x			Aucouturier
- Diversitat de material.				Peces d'escuma, espatlleres, escales, teles.
2. DURANT				
- Deixar fer als infants sense interferir.	x			Actua quan cal
- Actitud d'escolta.	X			
- Fa d'observador.	X			
- Participa en l'activitat.	x			Juga amb els infants però alhora està pels altres.
- Respecta i té en compte el ritme d'aprenentatge de cada infant amb N.E.E.	X			
- Adapta la proposta a infants amb N.E.E.		x		
- Resol conflictes.	X			
- Incentiva a participar.	X			
- Joc lliure.	X			
- Joc dirigit.		X		
3. DESPRÈS				
- Tots recullen.	X			
- Fa participar tothom.	X			
- Fa recull sessió.	X			Relaxació
- Fa anotacions.		x		Ho fa un cop a l'aula, i només aspectes rellevants

Observacions:

- Infants de 2 anys.

Mestra 6

	SI	NO	A VEGADES	OBSERVACIONS
1. ABANS				
- El mestre organitza l'espai.	x			
- Explica el que faran.	x			
- Metodologia concreta.	x			Circuit + carreres + jocs.
- Diversitat de material.		x		No depèn de l'escola.
2. DURANT				
- Deixar fer als infants sense interferir.	x			
- Actitud d'escolta.	x			
- Fa d'observador.	x			
- Participa en l'activitat.	x			
- Respecta i té en compte el ritme d'aprenentatge de cada infant amb N.E.E.	x			
- Adapta la proposta a infants amb N.E.E.				
- Resol conflictes.	x			
- Incentiva a participar.		x		
- Joc lliure.	x			Circuit però fan el que volen.
- Joc dirigit.	x			Carreres, jocs.
3. DESPRÈS				
- Tots recullen.	x			
- Fa participar tothom en la recollida.	x			
- Fa recull sessió. (tancament)	X			Rotllana i cançó. Respiració/estiraments.
- Fa anotacions.		X		

Observacions:

- Edat: 2-3anys.
- Primera part:
 - o Fan carreres al voltant de la pista, per escalfar.
 - o Caminar "com" (llops, àguiles, crancs...)
- Segona part:
 - o Fan circuit, però van per lliure.